

LA VALOLO ALE TARITIGI E MARK KEKESIA

*La valolo te Ioanes la tahalo la vuluhi
(Matiu 3:1-12; Luk 3:1-18; Ioanes 1:19-28)*

¹ Ale la valolo ale taritigi te Iesus Kraist e Latu
La Tahalo Uru.

² La silokola eia maie: Alaurati la bilalaha te La
Tahalo Uru, eia veipalati la merera te La Tahalo
Uru, eia veia eia vikara soio te Iesus maie:

Eau ge baha la bilalaha taku,
eia ge mamuga.

Eia ge raragi la gauru
ale eme ge polo ovola.

³ La golu la tahalo isasa eia tatola loio la hohoi,
eia veia maie:

Amuto ge ili paa la gauru te La Uru.

Amuto ge vimatata tomi la gauru tetala.

⁴ Tio, mai moli ale e Aisaia kekesitia, e Ioanes
la tahalo la vuluhi eia sibitala oata la hohoi. Eia
goio veipalea giteu la valalua me hatavivile la
merera te La Tahalo Uru veia eia taritigi egite ge
vulo la gabutatalala tegiteu, ge piligi taro tai la
iruru tegiteu. E Ioanes veia eia ge vuhi egiteu,
La Tahalo Uru ge vimavulaha legiteu te la iruru
tegitau tomi.

⁵ Egiteu ale loio la gale e Iudea vikapopo tai
me egiteu ale loio la mautu uru e Ierusalem, usu
tegitau goio lolo la valolo te Ioanes. Egite veipala
la iruru tegiteu, e Ioanes goio vuhi egiteu oio la
lalu e Iordan.

⁶ E Ioanes, eia la tahalo isa eia isapolo sesele. Eia malo moli, kisipou. Eia tatuga te la hohoi, eia alali moli e pogo, eia liliu la magu.

⁷ Goio, e Ioanes eia veia giteu mago “La tahalo ale ge mulimuli taku, la vagagarila tetala muga taku. Eau togo pepehoa, eau kama koramulia ge tuga hagagavi soio te la balila.

⁸ La vuluhi taku eia kama tikumu, eau vuhi le amutou la lalu moli. Eala moli ale ge mulimuli taku, eia ge abia mutou La Kalulu La Marokala, la ilo mutou oilo ge gabu seselea.”

E Ioanes vuhi e Iesus
(*Matu 3:13-4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13*)

⁹ E Iesus hiliti taro e Nasaret loio la gale e Galilea, eia goio te Ioanes, e Ioanes vuhia oio la lalu e Iordan.

¹⁰ Eia goio vuhi kaluvuti e Iesus, e Iesus goio hiliti, magiri. Eia goio taga soata, eia hilo la mori eia kopeti.

¹¹ Tio La Kalulu La Tahalo Uru eia goio sivo loata, eia gotalo te Iesus, eia mai la malu la uku. Goio la golu La Tahalo Uru tola loata te la mori maie mago “Eme e Latugu la riau. Eau sagege pepeho sesele leme.”

E Satan tovo lalai e Iesus

¹² Oio moli ovola, La Kalulu La Tahalo Uru eia baha taro e Iesus soio la hohoi. E Iesus eia popou oio te la baa ale la logo savulu vaa, e Satan goio tovo lalaia.

¹³ Te la baa ale e Iesus pou ovolale, e taiveive me la bolo vuvuhu tai oio. Eala moli egiteu la angelo te La Uru, egite goio vitahoale Iesus.

E Iesus soko la igogolu tetala oio la gale e Galilea

(Matiu 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Te la imamala ale e Herod vagoilo e Ioanes te la luma la kilisi, e Iesus goio guvi oio e Galilea, eia veipala la valolo ale taritigi te La Uru soio tegiteu ale pou te la gale alele.

¹⁵ Eia veia giteu mago “La leavala koramuliti ale la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru ge guvi. Amuto ge piligi taro tomi la iruru tamutou, amuto ge roromuli la valolo ale taritigi.”

E Iesus tola egiteu taho vaa veia egite ge tilimulia

¹⁶ Mulimuli, e Iesus tatuga te la gale la magolilo e Galilea, eia hilo e Saimon egira me tabarala e Andrew, egira popou oio la uaga tegirua, egira vovuo. Egira igigo la igogolu alele, egira ababi la mani ovola.

¹⁷ Goio e Iesus tola egirua mago “Amulua gomai, amula ge tilimuliau. Eau ge vimari le amulua te la pululi la valalua me hatavivile soio te la matagaga.”

¹⁸ Tio egira goio piligi taro molia la vuo tegirua, egira goio mulimuli e Iesus.

¹⁹ E Iesus goio tuga lou soio, eia hilo e Iakob ale e latule Sebedi, egira me tabarala e Ioanes. Egira tai popou oio la uaga tegirua, egira holoholo la vuo.

²⁰ Goio e Iesus tola hari moli egiruale, egira goio hiliti taro e tama girua e Sebedi. E tama giruale pou te la uaga, vikapopo me la valalua la igogolu tetala. E latula ale iluale tuga tarotia, egira goio mulimuliti e Iesus.

*E Iesus kumuli taro la hitu ale kama kokora
loilo te la tahalo isasa
(Luk 4:31-37)*

²¹ Tio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite tuga goio e Kapernaum. Te la haro tabu e Iesus goilo te la luma la lotu, eia vimari egiteu ale oio lotulotu.

²² Egite lolo la merera tetala, egite karutu sesele. Eia kama vimari egiteu mai egiteu la tahalo la mari te la merera te Moses. Eia vimari egiteu mai la tahalo ale mari sesele.

²³ Tio la tahalo isasa ale la hitu ale kama kokora popou tetala, eia goilo la luma la lotu. Eia tola karutu e Iesus mago

²⁴ “Eme e Iesus la tau Nasaret ele! Eme gomaiti veia eme ge igo la rova tamiteu, e? Eme gomai veia ge igo gegeru amiteu, ia? Eau rovitime, eme la riau ale loata te La Tahalo Uru!”

²⁵ Tio, e Iesus goio mera taro la hitu alele, eia veiala mago “Eme ge makovu! Eme ge hele taro la tahalo ale!”

²⁶ Tio la hitu lugu taro molia. La hitu kakuraha bara sesele, eia goio hele taroa.

²⁷ La valalua me hatavivile tomi karutu sesele la pagale, egite marapa sesele. Egite vitahi baololi moliti egiteu mago “Ale la rova e? Ale la vimari isa halaba? La tahalole, eia vagari pasi! Eia koramulia ge kumuli taro la hituhitu, egite ge roromuli molia!”

²⁸ Tio la rerele Iesus taliti soio te la gale Galilea tomitio.

*E Iesus vimahuli e loale Saimon
(Matiu 8:14-17; Luk 4:38-41)*

²⁹ E Iesus mite pagegele loilo te la luma la lotu, egiteu me la valalua la vimari tetala goio muga te la luma te Saimon me Andrew. E Iakob me Ioanes, egira tai tilimuli egiteu.

³⁰ E loale Saimon lea, la vovola tivura pepeho sesele, eia mamavuta moli. Tio e Iesus guvi, egite goio vei mugeala la ilea te loale Saimon.

³¹ E Iesus goio tetala, eia sau tola la limala, eia vahilitia. La ilea tetala goio kaluvu, eia goio raragia giteu la ilali.

E Iesus vimahuli la valalua me hatavivile usu

³² Te la mata sosobula la valalua isahari vahari egiteu la ilea soio te Iesus. Egite vahari tai la valalua me hatavivile isahari ale la hituhitu ale kama kokora popou tegiteu.

³³ Tio egiteu la valalua me hatavivile tomi ele oio la mautu alele, egite goio pou vikipopo te la mata la luma ale e Iesus pou oio vola.

³⁴ Tio e Iesus goio vimahuli la valalua me hatavivile ale la ilea usu abi egiteu. Eia kumuli taro tai la hituhitu ale kama kokora, eia veia giteu mago “Amutou umalati vikarakara, amuto ge makovu.” Eia mera taro egiteu mai ele, la vuhula eia kama masagea veia egiteu ge veipala haria veia eia e Latu La Tahalo Uru.

E Iesus veipala la valolo ale taritigi oio la gale Galilea

(Luk 4:42-44)

³⁵ Tio, mai galigeli lou, e Iesus gua kavikoki sesele, eia goio tuga soio te la gale la hohoi bakisi ale la tahalo isasa ouka ovola.

³⁶ Eia goio pou oio vola, eia kaka. Eia kaka, e Saimon mite me la valalua la vimari tetala goio paa mulia.

³⁷ Egite goio sivutia, egite veiala mago “Egiteu la valalua me hatavivile tomi oio, egite paa mulimulime.”

³⁸ Tio e Iesus goio veia giteu mago “Korati ele, etato ge tuga ge goio te la maututula isahari ale hagagavi moli. Eau masagea ge valolo matagaga mugea giteu. Ale la igogolu taku moli ale eau gomai veia eau ge igoa.”

³⁹ Goio eia tuga goio te la gale tomi ale oio e Galilea. Eia goio te la luma la lotu te la maututula tomi, eia valolo egiteu, eia goio kumuli taro tomi la hituhitu ale oio popou tegiteu ele.

E Iesus vimaroka la vovo la tahalo isasa ale sereka gegeru

(Matiu 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ La tahalo isasa la vovola sereka gegeru, eia goio tuga tavu e Iesus. Eia goio toto tulu, lagu tugu, togo e Iesus. Eia kakea mago “Iesus, mai eme ge masagea, eme koramulia ge vimaroka la vovogu.”

⁴¹ Goio e Iesus gogo pepehoa, eia sau te la vovola, eia veiala mago “Eau masagea, la vovomu ge maroka lou.”

⁴² Tio oio moli ovolale la sereka kokovu taro la vovola, la vovola maroka seseleti lou.

⁴³ E Iesus goio tutu tola vagaria la tahalole,

⁴⁴ eia veiala mago “Eme umala ge veveiale isasa ale eau vimarokati lou la vovomu ele. Eala moli eme ge tuga, eme ge sele molia soio la luma la lotu, eme ge vahilole pris la vovomu. Eme ge abia

La Tahalo Uru la vaabila ale maroka mai la vovo la tahalo ale marokati, mai ale e Moses kekesitia. La vuhula la valalua me hatavivile tomi, egite ge rovia veia la sereka taume eia kaluvuti.”

⁴⁵ Eala moli la tahalole, eia goio mera lalahu, eia goio veipala la merera usu. Tio e Iesus goio loloa, eia kamati goio te la maututula. Eia goio pou moliti oio te la baa bulalahu moli isasa. Goio la valalua me hatavivile usu hiliti loio la maututula tegite, egite goio sibitala tavu e Iesus oio la baa aleio.

2

E Iesus vimahuli la tahalo isasa la vovola mauba tomi moli

(Matiu 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ La haro isahari poloti, mulimuli e Iesus beua soio la mautu e Kapernaum. Tio la valalua me hatavivile lolotia veia eia pouti oio la luma isasa, egite goio vikapopo te la luma alele.

² Egite goio pou vikapopo oio la luma aleie, la luma volu pepeho sesele, la baa te la goililola oukati. Tio e Iesus goio veipala la merera soio tegiteu.

³ Goio la valalua isahari loio vahari isa la ilea soio te Iesus. La tahalole, la vovola mauba tomi moliti, eia kama tatuga, egiteu taho vaa bolea.

⁴ La luma volu sesele legiteu la valalua me hatavivile, la baa ouka sesele ale egite ge vagoilo la tahalole soio te Iesus. Tio egite goio sile utu la varu la luma loata te la baa ale e Iesus pou oio vola. Egite goio kisi la mota soio te la muli la ileale, egite goio visariria loata, vagotaloa te Iesus.

⁵ E Iesus rovitia veia egite veia eia koramuli seselea ge vimahuli lou la tahalo aleie. Eia goio veia la ileale mago “Latugu, la iruru taume mavulaha tarotime.”

⁶ Tio, egiteu la tahalo la mari isahari oio popou, eala moli oilo te la tia giteu egite gabutatala maie

⁷ “Ilava la tahalole eia vigia maie? Eia kama togo La Tahalo Uru. Ere tahalo koramulia ge vimavulaha la iruru mai alele? La Tahalo Uru sekela moli.”

⁸ Tio, e Iesus roviti la gabutatalala tegiteu, eia hiliti, eia goio tahi egiteu mago “Igo mave amuto gabutatala oilo te la tia mutou mai ele?” Eia goio tahi lou egiteu mago

⁹ “Eia vagari mave, veia eau ge vimavulaha la tahalole te la iruru tetala, uka eau ge vimahulia?

¹⁰ Eia sesele, eau pouti omai la maututula, eala moli la masasagala taku veia amuto ge rovia, eiau e Latu La Tahalo, eau koramulia ge vimavulaha la iruru te la valalua me hatavivile.”

¹¹ E Iesus vikara mai ele, eia goio veia la tahalo ale leale mago “Eau veiamu, eme ge hiliti, abi la mulimu, eme ge goio la luma taume.”

¹² Tio eia goio hiliti, eia abi la mulila, tugatio. Egite tomi hiloa, egite karutu seselela. Egite goio vei tataho La Tahalo Uru, egite vikara maie mago “Alaurati karati igoie, etato kama hilo isasa la paga mai aleie.”

*E Iesus veiale Levi veia eia ge tilimulia
(Matu 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ E Iesus beu rivua goio lou la magolilo e Galilea, la valalua me hatavivile usu guvi tavu loua, eia vimari egiteu.

¹⁴ Eia tatuga soio, eia hilo e Levi e latule Alpias, eia popou te la luma ale egite pipigi la takes ovola. E Iesus veiala mago “Eme ge tilimuliau.” Tio la tahalole hiliti, eia goio tilimuli e Iesus.

¹⁵ Mulimuli e Iesus pou te la luma te Levi, eia ali vikapopo la valalua la giligi la takes me la valalua la iruru tai isahari. La vuhula la valalua usu ale kama kokora mai ele, egite isu la merera te Iesus, egite goio bibibi tetala. Egiteu la valalua la vimari te Iesus tai isahari oio.

¹⁶ Tio, egiteu e pariseo, ale la valalua ale egite sau tola la vulovulo giteu e Iuda ale pala, egite hilo e Iesus eia popou, me eia ali vikapopo la valalua la giligi la takes me la valalua la iruru. Egite goio tahi la valalua la vimari te Iesus mago “Igo mave e Iesus ali vikapopo la valalua la ilabi la takes me la valalua la iruru tomi maie?”

¹⁷ Tio, e Iesus loloa mai ele, eia veia giteu mago “E dokta kama koramulia ge vimahuli egiteu ale mahuli tigi, ouka. Eia koramuli molia ge vimahuli lou egiteu ale lea. Eau kama guvi moli omai veia eau ge tola tavu egiteu ale taritigi, eau guvi moli omai veia eau ge suli egiteu la valalua me hatavivile ale igigo la iruru.”

*La vimari te Iesus te la gauru la peremula
(Matu 9:14-17; Luk 5:33-39)*

¹⁸ La haro isasa la valalua la vimari te Ioanes la tahalo la vuluhi, me egiteu e pariseo, egite peremu. La valalua isahari goio tahi e Iesus mago “Omai la valalua la vimari te Ioanes, me egiteu e pariseo tai, egite peremu. Mai ale, egite tilimuli la vulovulo te ururu. Igo mave la valalua la vimari taume ouka?”

19 Tio, e Iesus koli la tilahi tegiteu mago “Mai egiteu la valalua me hatavivile ge goio la ilali la vitirorola, egite ge ali uka egite ge peremu? Ouka, egite kama koramulia ge peremu. Mai la taulai halaba soloio, egite ge ali moli, kama ge peremu.

20 Sesele, la haro mulimuli ge guvi la taulai halaba ge kokovu taro egiteu. Tio te la logo ale, egite ge peremu te la iloburukola tegiteu.”

21 Goio, eia goio tovo muli loua giteu te la valolo ale taritigi, mago “Mai la kulikuli isasa ale mumugu eia ge masile, umala sasahi robola la bautu la kulikuli isasa ale halaba, eia souka ge lapu masile lou la kulikuli ele.

22 “Mai la tahalo isasa ge saho la vaen ale halaba, eia vagari, eia umala ge sasahola la kulikuli la mee ale palati, eia mumuguti. La vuhula eia souka ge masile, la vaen ge pagegele bulalahu. Eia taritigi pepeho veia la tahalole ge saho moli la vaen la kulikuli la mee ale halaba, eia vagari.”

*La vimari te Iesus te la masova la haro tabu
(Matiu 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 Te la haro tabu isasa, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite tatuga te la tia la mahuma la kon. La valalua tetala, egite lelele la gauru oilo la tia la mahumale, egite puputu la balepa la kon veia ge alia.

24 Goio, egiteu e pariseo isahari goio veiale Iesus mago “Ae, eme hilo la valalua taume! Igo mave egite ababi la ilali te la haro tabu?”

25 Goio, e Iesus veia giteu mago “Soioge amuto soukama gigi la veimulipolola te La Buk Tabu Ale Pala, te la paga isasa la uru gatou e Devit igoa?”

A Laurati, e Abiata, eia la mulugaluga tegiteu e pris ale baumuli la luma la lotu. Te la imamalale, te la haro isasa, e Devit me la valalua tetala, egite vitolo, egite la ilali ouka.

²⁶ E Devit goilo la luma la lotu, eia ali la bret la vahililola te La Tahalo Uru, eia maroka sesele. La bret alele, La Tahalo Uru mera roboa veia egiteu e pris moli ge alalia. Eala moli la mulugaluga tegiteu e pris, eia goio abiale Devit la bret alele, e Devit abia, alia, eia goio abi taia giteu la valalua tetala, egite tomi alia.”

²⁷ Goio, e Iesus vei loua giteu e pariseo mago “La Tahalo Uru kama vipou etatou veia etato ge sulil haro tabu, ouka, eia vipou la haro tabu veia la haro tabu ge sulil etatou.

²⁸ Eau e Latu La Tahalo, eau la mulugaluga te la haro tabu.”

3

E Iesus vimahuli la tahalo isasa la limala pakuku

(Matiu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Mulimuli e Iesus goilo lou te la luma la lotu, eia hilo la tahalo isasa la limala pakuku, eia pipi.

² Egiteu e pariseo isahari oio, egite aliale Iesus e rovi, eala moli egite masagea ge rovia veia e Iesus ge igo tigi lou la lima la tahalole ka ouka. La vuhula la igogolu ale, egite magiri roboa te la haro tabu. Mai e Iesus ge ruru, egite masagea ge hiloa ge veipalea.

³ Tio, e Iesus goio veia la tahalo ale la limala pakuku mago “Eme gomai ge magiri kabili.”

⁴ Eia veiala mai ele, eia goio tahi egiteu mago “Etato ge igigo mave te la haro tabu? Etatou ge vimahulihuli, uka etato ge bilibili?” Egite pou makovu moli, egite kama vikara.

⁵ E Iesus mata galilili, la hatela mamasi seselea giteu. Eia ilo buruko sesele, la vuhula egite kama rovi la gilogo.

Tio, e Iesus veia la tahalo ale la limala pakuku mago “Eme ge limarara.” Eia goio limarara, la limala ale pakuku eia goio taritigi lou.

⁶ Tio, oio moli ovola, egiteu e pariseo hiliti, goio tuga. Egite goio pou vikapopo me la valalua te Herod, egiteu tomi ele viputumuli la gauru veia egiteu ge bili e Iesus ovola.

La valalua me hatavivile usu, egite tilimuli e Iesus soio te la magolilo e Galilea

⁷ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite hiliti taro la gale ale, egite goio la magolilo e Galilea. La valalua me hatavivile usu pepeho, egite mulimuli e Iesus.

⁸ Isahari loio e Galilea, isahari loio e Iudea, isahari lotalo e Ierusalem, isahari tai lotalo e Idumea. Isahari loilo te la gale ale soilo te la lalua e Jordan. Isahari lolau la mautu ilua e Taia me Saidon.

⁹ Eala moli e Iesus goio veia giteu la valalua la vimari tetala mago “Eau masaga isa bisi la uaga. Mai la valalua me hatavivile ge vulo roboau, eau ge sae ovola.”

¹⁰ E Iesus pala vimahuli usu egiteu la ilea, tiele egiteu la ilea usu lou vagari veia egiteu ge sau tetala.

¹¹ Mai tai egiteu la hitu ale kama kokora ge hilo e Iesus, egite tomi moli ge toto tulu, egite ge togoa. Egite ge veiala mago “Eme e Latu La Tahalo Uru!”

¹² Eala moli e Iesus mera taro vagari egiteu veia egite umala ge veipalea veia eia e Latu La Tahalo Uru.

E Iesus hilovi la valalua la vimari tetala ale savulusa gete lua

(Matiu 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite goata la gove isasa, veia eia ge hilovi isahari oilo tegiteu.

¹⁴ Eia goio hilovi savulusa gete lua oilo tegiteu ale tilimulia, eia veia egite ge tetala sesele, veia eia ge baha egiteu te la igogolu la valolo.

¹⁵ E Iesus masaga taia veia ge abia giteu la vagagarila, koramulia egite ge kumuli taro la hituhitu ale kama korakora.

¹⁶ Tio, eia hilovi savulusa gete lua oilo tegiteu. Eia toi vulo la isale Saimon veia e Pita.

¹⁷ E latule Sebedi ilua, e Iakob me Ioanes, e Iesus toi halaba la isa girua veia e Boanerges, me la masova la isa giruale eia maie: egira la tahalo la vuragala ale mai la mori kuraraba.

¹⁸ Tio, e Iesus goio toi lou egiteu ale ualasiu maie: e Andrew, e Pilip, e Batolomeas, e Matiu, e Tomas, e Iakob ale e latule Alpias, e Tadeas, e Saimon la tahalo la hate paririla, me Iudas Iskariot.

¹⁹ Me etato rovia veia mulimuli e Iudas vulo lou la gabutatalala tetala, eia sugu taro e Iesus soio tegiteu la valalua la gima.

*Egiteu isahari veia e Bielsebul eia suli e Iesus
(Matiu 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ E Iesus goluma eia goio te la luma isasa. Egiteu me la valalua la vimari tetala egite kama ali, la vuhula la valalua me hatavivile usu vivi robo egiteu.

²¹ Tio, egiteu e tabarabarale Iesus loloa veia e Iesus guviti ele, egite goio vola veia egite ge lao tolea, la vuhula egite veia e Iesus paua.

²² Egiteu la valalua la mari isahari, egite lotalo e Ierusalem, egite vei mago “E Bielsebul, eia susuli e Iesus.” Me la vikararala tegiteu isa lou, veia “Eia kumuli taro egiteu la hituhitu ale kama kokora te la vagagarila te la mulugaluga tegiteu la hitu moli lou.”

²³ Tio, e Iesus tola egiteu soio tetala, eia tovo mulia giteu maie “Igo mave, e Satan koramulia ge kumuli taro lou e Satan?”

²⁴ Mai la valalua te la mautu isasa ale vagari ge vikue rivu lou me egiteu, mai ge mulimuli lou la mautu isapolo ge vaubi soio tegite, egiteu ge maveve moli.

²⁵ Mai tai egite vitau me taitari ge vikue rivu lou me egiteu, egite tomi ge kaluvu.

²⁶ Mai egiteu ale te Satan, egite ge vikue rivu lou me egiteu lou ale te Satan, egiteu kamati ge vagari, egite ge kaluvu sapa tomi.

²⁷ Mai tai la tahalo isasa masagea veia ge seri taro la golugolu te la tahalo ale vagari, taritigi veia eia ge kisi pala muga e taho la lumale, mulimuli eia ge goilo ge seri taro la golugolu tetala tomitio.”

²⁸ Tio, e Iesus goio vei loua giteu mago “Eau vei seselea mutou, eia koramulia La Tahalo Uru ge vimavulaha taro tomi la iruru te la valalua me hatavivile. Mai egiteu tai ge virere taitali La Tahalo Uru, la iruru alele tai, La Tahalo Uru koramulia ge vimavulaha taroa legiteu.

²⁹ Eala moli mai isasa ge virere taitali La Kalulu La Marokala, La Tahalo Uru kama ge vimavulaha taro la iruru alele. La iruru alele, eia ge tabuli moli, kama ge kokovu.”

³⁰ La vuhu la vikararala te Iesus aleie, eia gabutatata la merera ale egite ubi leia ovola, egite veia la hitu ale kama kokora pou tetala.

E tilale Iesus me egiteu e tabarabarala tai, egite goio tetala

(Matu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Mulimuli e tilale Iesus me egiteu e tabarabarala, egite guvi oio tetala. Egite magiri moli ogala la mata la luma, egite baha tavua veia eia ge gogala muga tegiteu.

³² La malosu la valalua me hatavivile isa uru, egite vivi robo e Iesus. Egite veiala mago “Male, e tilamu me egiteu e tabarabaramu, egite ogala magiri taitalime.”

³³ E Iesus goio koli la vikararala tegiteu mago “Amuto veia e tila ere? Amuto veia e tabarabaragu ere?”

³⁴⁻³⁵ Eia goio mata tatavu egiteu la valalua me hatavivile ale egite pou galilia, eia veia giteu mago “Hiloa, amutou ale popou ele, amutou lou e tatilagu me tabarabaragu. Egiteu ale tilimuli la masasagala te La Tahalo Uru, egite tomi moli

aleie, egiteu e tabarabaragu, e hatavilevilegu, me tatilagu.”

4

*La vikarara la tilovo te la tahalo ale galu la vit
(Matiu 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ La haro isasa e Iesus goio beu loua soio te la magolilo e Galilea, eia goio vimari lou la valalua me hatavivile, me egiteu usu pepeho oio vivi roboa. Egite vivi roboa mai ele, eia goio sae la uaga, eia pati lala moli olau, egiteu la valalua me hatavivile oio magirigiri oilo te la parava.

² E Iesus goio tovo muli loua giteu la merera usu. Eia goio vimari egiteu maie

³ “Amuto ge loloa, la tahalo isasa gorivo la mahuma tetala veia ge galu la vit. Eia goio valibura la vavua la vit tetalale,

⁴ eia valibura isahari, eia goio paru te la pepe la gauru, egiteu la malumalu goio ali taroa.

⁵ La vavua la vit isahari lou goio paru te la magasa ale rumorumoa. La vit ale, eia kusi harari moli,

⁶ mulimuli la haro goio pagea, eia magolu tomi moli, la vuhula la uala kama gotalo sesele.

⁷ Goio, la vavua la vit isahari lou paru te la vuhule dahe. E dahele eia goio viri lotoa, eia peho, la vavuala ouka.

⁸ Goio la vavua la vit isahari lou eia tabuli te la magasa ale taritigi, eia kusi tigi, eia goio vua tataho. La balepa la vit ale, isahari uru bakisi, isahari lou uru sesele, isahari lou uru makapipila pepeho.”

⁹ Tio e Iesus gilemulia giteu mai ele kaluvu, me oio moli ovola eia goio tutu tolea giteu mago “Mai ere la gavusala ge oio te la ilolo la merera, taritigi eia ge lolo vulai tavu la merera taku ele.”

*La masova la vikarara la tilovo te Iesus
(Matiu 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Mulimuli e Iesus sekela moli pou, la valalua la vimari tetala vikapopo tai me la valalua isahari lou, egite goio tetala. Egite goio tahi e Iesus te la masova la merera ale eia tovo mulitia giteu ovola.

¹¹ Tio e Iesus goio veia giteu mago “La Tahalo Uru vei matagagatia mutou la vuhu la viputumulila tetala, ale pala tabuli kokovu. Eala moli egiteu ale pou malau taroau, egite lolo moli la merera ale eau tovo mulia giteu, egite kama rovi la masovala.

¹² Ale eia mai moli la merera ale La Buk Tabu Ale Pala eia veia maie:

Egite hilo la papaga isahari,

egite kama hilo tigia.

Egite lolo la merera bakisi,

egite kama rovi tigi la masovala.

Eala egite kama ge vulo

la gabutatalala tegiteu tavu La Tahalo Uru.

La Tahalo Uru tai kama ge vimavulaha taro

la iruru tegiteu.”

*La masova la vikarara la tilovo te la tahalo la
gilalu*

(Matiu 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ E Iesus veia giteu mago “Amuto kama rovi tigi la masova la merera te la tahalo la gilalu, ia? Me amuto ge rovi la masova la vikarara la tilovo taku tomi mave?”

¹⁴ Hiloa, la tahalo la gilalu, eia galu moli la merera la valolo te La Tahalo Uru.

¹⁵ Mai la vavua la vit ale paru te la pepe la gauru, eia mai la valalua me hatavivile ale egite lolo la merera te La Tahalo Uru, eala moli e Satan guvi hari, eia goio abi taro gale la merera ale tabuli te la tia giteu.

¹⁶ Mai tai la vavua la vit ale paru te la magasa ale rumoromoa, eia mai egiteu ale lolo hari la merera, egite sagege hari ovola,

¹⁷ eala moli la uala ouka te la tia giteu, egite kama mahuli tabaa. Mulimuli la iligiligi me la iloburukola ge sibitala, egite ge tutuloku hari moli.

¹⁸ La vavua la vit isahari tai, eia paru te la vuhule dahe, eia mai la valalua me hatavivile ale lolo muga la merera,

¹⁹ eala moli la mari papaila te la papaga te la magasa eia sibitala tavu egiteu, la vuliti tai eia lulu golo egiteu, egite isu tavua, egite goio isu tavu pepeho tai la golugolu tomi te la vovo. La papaga tomi mai ele ge sibitala ge viri peho la merera te La Tahalo Uru, eia kati ge kusi te la tia giteu.

²⁰ La valalua me hatavivile isahari, egite mai la vavua la vit ale paru sotalo te la magasa ale taritigi. Egite lolo la merera, gabu tikumua, egite roromuli taia, mai egite vuati. La balepa la vit alele, isahari vua uru bakisi, isahari lou vua uru sesele, isahari lou egite vua uru makapipila pepeho.”

*La lam ale egite tau roboa
(Luk 8:16-18)*

²¹ E Iesus tahi egiteu mago “Mai la tahalo isasa eia tahola isa la lam, mave, amuto veia eia ge tau kokovua, veia eia ge sugu kokovua otalo te la uluva la poro? Ouka, eia ge haratilia oata, eia ge matagaga tataho.

²² Mai la merera ale sesele ale etato souka rovi tigi la seselela, mulimuli etato ge matagaga ovola. Etato kama koramulia ge tau robo la veipalala alejele.

²³ Mai ere la gavusala ge oio te la ilolo la merera, taritigi eia ge lolo vulai tavu la merera taku.”

²⁴ Tio, e Iesus goio vei loua giteu mago “Amuto ge gabutatala tigi la merera ale eau veia mutou. La merera ale amuto ge ubi legiteu e tabarabara mutou ovola, la merera moli alele La Tahalo Uru mulimuli ge ubi rivu lou le amutou oio vola.

²⁵ Mai isasa ge sau tola bakisi la merera te La Tahalo Uru ale eia lolotia, La Uru ge vibalava lou leia la merera lou ele, la mari tetala ge uru. Eala moli mai isasa kama ge sau tola tigi la merera te La Tahalo Uru, La Uru kamati ge abi louala la merera lou. Ale bakisi eia taholatia, La Uru ge abi taro lou leia.”

E Iesus tovo mulia giteu te la vavua la obu ale kusi

²⁶ Mulimuli e Iesus goio vei loua giteu mago “La pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, eia mai la tahalo isasa ale galu la vavua la obu isasa otalo la magasa.

²⁷ Eia galua, eia goio goluma. Eia mamavuta, eia igogolugolu, tio mulimuli eia hilo la vavua la obu ele, eia kusiti. Eia kusi mave? La tahalo ale galua, eia kama rovi la vuhu la kulusila.

²⁸ La magasa moli vikusia mai ele. La vavua la obu ele, eia kusi goata, eia tau muga la halalala, mulimuli la galagalala kusi. Mulimuli eia vua, la vavuala goio maosa.

²⁹ Tio la tahalo ale galua, eia ge goio ge lulua, eia ge alia.”

E Iesus tovo mulia giteu te la vavua la obu ale bisi kokori moli

(Matiu 13:31-32,34; Luk 13:18-19)

³⁰ E Iesus goio vei loua giteu mago “Mutou, eau ge lube loua mutou la masova la merera taku te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru.

³¹ La pulolou la matagagala te Tahalo Uru, eia mai la vavua la obu ale bisi kokori moli, la vavualale eia goio pu sotalo la magasa, eia bisi kokori moli, la vavua la obobu tomi uru tetala.

³² Eala moli mai mulimuli eia ge kusi, eia ge uru goata, eia ge muga te la obobu tomi ale pigi borebore, la malumalu tomi ge isu pepehoa, eia ge mai la tiloa giteu, la vuhula la miaula eia taritigi pepeho sesele.”

E Iesus valolo te la vikarara la tilovo moli

³³ E Iesus valolo egiteu la valalua me hatavivile la vikarara la tilovo mai moli ele. Eia tovo mulia giteu te la valolo te La Tahalo Uru ale koramuli la mari tegiteu.

³⁴ Eia tovo muli molia giteu, eala moli mai la valalua la vimari tetala, egite sekela moli ge pou vikapopo leia, e Iesus ge vei matagagea giteu la vuhu la merera tomi tetala.

E Iesus mera taro la lolovi me la gasi

(Matiu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Te la mata sosobula te la haro ale, e Iesus veia giteu la valalua la vimari tetala mago “Etato ge goio te la gale la magolilo loio.”

³⁶ Tio egite hiliti taro egiteu la valalua me hatavivile, egite goio sae te la uaga. E Iesus goio pou, egiteu la valalua la vimari tetala goio vore. La uaga tai isahari, egite vitilimuli vikapopo me la uaga ale e Iesus pou ovola.

³⁷ Goio la lolovi uru me la magola tai hiliti vagari, eia rau la uagale, hagagavi eia ge tilomu.

³⁸ E Iesus mavuta otigu la mori la uaga, eia tagala. La valalua la vimari tetala palo rutua, egite tahia mago “Tahalo La Vimari, hagagaviti etato ge tilomu, eme kama gabutatata amiteu, ia?”

³⁹ Tio, e Iesus hiliti, eia mera taro la lolovi me la mago, eia gusiala mago “Eme umalati! Eme ge tabou, eme ge malilo!” Tio la lolovi goio tabou me la mago tai goio malilo.

⁴⁰ E Iesus goio tahi la valalua tetala mago “Amuto taga lava? Amuto soukama tautaulailo bakisi taku, ia?”

⁴¹ Eala moli egite taga pepeho, egite goio vitahi baoli egiteu mago “Ere tahalo ale? La lolovi me la mago, egira tomi roromulitoa!”

5

E Iesus kumuli taro la hitu ale kama kokora loilo te la tahalo ale paua

(Matiu 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala egite guvi te la gale la magolilo loio, te la gale tegiteu e Gerasena.

² E Iesus sivo te la uaga, la tahalo isasa loilo te la liba eia gomai poga tavu e Iesus. La tahalo ale, la hitu ale kama kokora popou tetala,

³ eia momou moli te la liba. La valalua kama koramulia veia egite ge kisi tolea,

⁴ mai egite ge tovo lalaia veia ge kisila la sen, ale tai kama koramuli. Egite ge kisi la limala me la vahala, eala moli eia ge sagi mautu molia la sen te la limala, eia ge katu mautu la sen te la vahala tai ele. La tahalo isasa kama koramulia ge lao tolea ge vimalu la tahalo alele.

⁵ La haroharo tomi, la logo tai, eia popou te la liba, eia goatata tai la goegove, eia kakuraha gerugeru pasi, eia ababi la uati ale vorivoria, ubi la vovola.

⁶ Tio, eia hilo e Iesus soloio malau, eia hari tavua, eia goio toto tulu lagu tugu,

⁷ eia tola soata maie mago “Iesus, eme e Latu La Tahalo Uru oata te la mori. Eme gomai ge igoau mave? Eau kaka vagarime veia eme umala ge igo gegeruau. Umala visigologoloau, eme ge vei seseleagu oata te La Tahalo Uru.”

⁸ La paua vikara mai ele la vuhula eia karutu seseleti la vikararala te Iesus ale eia veia la hitu mago “Ae, hitu, eme ge gali taro la tahalole!”

⁹ Goio, e Iesus tahi la tahalole mago “La isamu ere?”

Eia koliala mago “La isagu e Ami, la vuhula amiteu la tala, amite usu.”

¹⁰ Goio eia kaka vagari e Iesus veia eia ge umala baha taro galegale egiteu la hituhitu soio te la gale isapolo.

¹¹ Tio, la karakara la bolobolo uru egite alali oio la vai la popoiti hagagavi ele.

¹² Egiteu la hituhitu kaka vagari e Iesus mago “Eme ge baha taro moli amiteu soilo te la bolobolo alele.”

¹³ E Iesus veia eia taritigi, tio egite la hituhitu goio gali sogala, egite goilo te la bolobolo. La bolobolo tomi ele, la giligi giteu eia ga mai salatu savulu lua, egite goio hele sotalo te la vai, egite raga sotalo, egite tilomu olau la mago, egite tomi goio pehotio.

¹⁴ Tio, egiteu la valalua ale baumuli la bolobolole, egite hele goio veia giteu ale oluma la mautu me egiteu tai ale oio la gale tomi ale. La valalua me hatavivile tomi, egite goio mata lalai la paga ale e Iesus igotiale.

¹⁵ Egite goio guvi oio te Iesus, egite hilo la tahalo ale pala la hituhitu popou tetala, eia oio pou tolatia, eia kisiti la kulikuli tetala, la gabutatalala tetala sibitalati. Tio egite goio hiloa, egite taga sesele la paga ale e Iesus igotia.

¹⁶ Tio egiteu ale hilo e Iesus kumuli taroti la hituhitu, egite goio gilemulia giteu la valalua me hatavivile la paga ale e Iesus igotia te la tahalo alele, egite gilemulu taia giteu la bolobolo ale tilomuti.

¹⁷ Tio egiteu ale te la gale ale, egite loloa, egite goio kaka vagari e Iesus veia eia ge hiliti taro la gale tegiteu.

¹⁸ Tio, e Iesus goio sae la uaga. Eala moli la tahalo ale pala la hituhitu popou tetala, eia kaka vagari e Iesus mago “Eau masaga ge tilimulime.”

¹⁹ Eala moli e Iesus kama masaga eia ge tilimulia. Eia veiala mago “Eme ge beua soio la luma taume, eme ge valolo egiteu la karakara taume, eme ge valolo egiteu te la visuli ale La Uru taume eia igotiamu. Eme ge valolo tai egiteu te la gilogo tetala tavume.”

²⁰ Tio la tahalo ale eia goio tuga, eia goio veipala la valolole oio la gale e Dekapolis. Eia valolo egiteu te la visuli te Iesus tavua. La valalua me hatavivile tomi loloa, la vule giteu paru.

*E Iesus vimahuli la tavile ilua
(Matiu 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Tio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite sae la uaga, egite vore goio beu rivu loua soio te la gale la magolilo loio. Eala moli la valalua me hatavivile mapaiti goio vivi robo e Iesus olau la parava.

²² La tahalo isasa goio te Iesus, la isala e Iairas, eia la mulugaluga la lotu. Eia hilo e Iesus, eia goio toto tulu otalo, lagu tugu,

²³ eia goio kaka gogomeala mago “E latugu isa bisi oio, hatavile, eia hagagaviti ge peho. Mai eme ge goio ge sau tetala, eia ge mahuli rivu lou.”

²⁴ E Iesus loloa mai ele, eia hiliti, goio tilimulia. La valalua me hatavivile usu pepeho goio tilimulia soio, egite vivi roboa.

²⁵ Eala moli la tavile isasa oio, la ilea la taio poga bibibi molia kama kaluvu, kara la leavala savulusa gete lua.

²⁶ Eia goio bibibi tegiteu e dokta, eia vikaluvu tomiti la mani tetala, eala moli la iligiligi tetala kama kaluvu, la ilea alele, eia guvi ururu moli lou tetala.

27 Tio la tavilele eia loloti la rere la igogolu te Iesus, eia tai goio sulai posa egiteu la valalua me hatavivile. E maura goio magiri mulimuli te la pokele Iesus, eia pilau kokovu moli la kairobola te Iesus ele.

28 E maura gabutatalea veia “Mai eau ge pilau keke moli la kairobola te Iesus, eau ge mahuli rivu lou.”

29 Tio, eia pilau la kairobola te Iesus mai ele, me oio moli ovolale la ilea tetala kaluvu, eia gabu la vovola eia mavulahati.

30 Mai ale, e Iesus gabua veia la bautu la vagagarila tetala eia lovoti. Tio eia goio vulo gele kabili posa te la valalua me hatavivile, eia vei mago “Ere pilauti eau e?”

31 La valalua la vimari tetala goio tahia mago “Mave, egiteu usu vivi robome me eme vei mago ‘ere pilautiau?’ ”

32 Goio, e Iesus mata galilili, eia vulo gele tavu egiteu veia eia masaga ge rovi seselea ere pilaua.

33 La tavilele gabu la vimahuli ale e Iesus igotiala, eia taga pepeho sesele, eia pariri. Eia goio toto tulu te la lagule Iesus, eia goio veipaleala la ilea tetala.

34 E Iesus goio veiala mago “Latugu, eme mahuliti, la vuhula eme rovi seseletiau veia eau koramulia ge vimahulime. Eme ge tuga, la tiamu oilo ge malilo tataho te la gilogo te La Tahalo Uru. La ilea taume, eia kaluvu seseleti.”

35 Goio, e Iesus so vigagia, la valalua isahari sibitala loio la luma te la mulugaluga la lotu, egite vei mago “E latumu peho seseleti. Korati, umalati vimata papai la tahalo uru ele.”

³⁶ Eala moli e Iesus kama lolo egiteu. Eia goio veia la mulugaluga la lotu mago “Eme umala ge ilo buruko, eme ge tautaulailo moli te la vagagarila te La Tahalo Uru.”

³⁷ E Iesus goio mera taro la valalua me hatavivile veia egite umala ge tilimulia soio. E Pita, e Iakob me tabarala e Ioanes, egite taho tolu moli ele tilimulia.

³⁸ Egite goio guvi te la luma, e Iesus lolo la marerego giteu, isahari taitali, isahari kaukaku.

³⁹ E Iesus goilo moli te la luma, eia tahi egiteu mago “Amuto maregorego lava? E guliliki alele eia kama peho sesele, eia mavuta moli.”

⁴⁰ Goio egite loloa mai ele, egite lege vahi seselea.

Eala moli e Iesus baha taro egiteu sogala, eia goio vikapopo me tamala me tilale guliliki ele, vikapopo tai me la valalua tetala ale taho tolu, egite goilo te la mulile guliliki ele.

⁴¹ E Iesus goio sau la limala, eia veiala mago “Talita kumi.” La masova la merera ale eia maie “Tavile bisi, eme ge hiliti.”

⁴² Goio la tavile bisi ele hiliti moli, eia tuga lahutio. Egiteu ale hiloa, egite karutu sesele. Me la tavile bisi ele, la leavala tetala savulusa gete lua.

⁴³ Eala moli e Iesus mera taro vagari egiteu veia egite umala ge veipala la paga ale eia igotia. Eia goio veia giteu mago “Amuto ge abia la tavile bisi ele bakisi la ilali, eia ge alia.”

6

La valalua me hatavivile e Nasaret egite piagale

*e Iesus**(Matiu 13:53-58; Luk 4:16-30)*

¹ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite hiliti taro la mautu alele, egite tuga goio te la mautu tetala sesele.

² Tio te la haro tabu, e Iesus soko la vimari tetala oilo te la luma la lotu. Egite usu oio laba gele tavua, egite karutu sesele la vimari tetala ale egite loloa, egite vitahi baololi legiteu mago “Ere vimari leia la mari uru ele? La mari uru tetalale, eia love? Me eia igo tai la golugolu la karutula te la vagagarila ale mave?”

³ Eia la tahalo la kilatulatu moli, eia e latule Maria. Eia ge sesele egiteu e taitarila tai omai tegatou, mai e Iakob, e Ioanes, e Iudas, e Saimon, egiteu tomi, egiteu e hatavilevilela tai popou omai tegatou.” Egite vikara mai ele, la gabutatalala tegiteu tai kama taritigiale Iesus.

⁴ E Iesus goio veia giteu mago “Mai la bilalaha te La Uru isasa ge sibitala, la maututula tomi ale sogala ge togoa, eala moli oilo te la mautu tetala sesele me te la maratatila tetala sesele, egite ge muku pilea.”

⁵ Tio e Iesus kama koramulia ge igo la golu la karutula usu oio la mautu tetala. Eia sau moli tegiteu la ilea lolosa, eia vimahuli lou egiteu.

⁶ E Iesus karutu pepeho legiteu la valalua la mautu tetala, la vuhula egite kama gabu tikumua bakisi.

E Iesus abia giteu la valalua la vimari tetala la igogolu

(Matiu 10:5-15; Luk 9:1-6)

⁷ E Iesus hiliti taro la mautu tetala, eia goio valolo tatuga te la maututula, eia vimari legiteu la merera te La Tahalo Uru. Mulimuli eia tola vikapopo la valalua la vimari tetala ale savulusa gete lua, eia goio baha taro egiteu taho lalua, eia abia giteu la vagagarila tetala veia egite ge kumuli taro la hituhitu ale kama kokora.

⁸ Eia mera taro egiteu maie “Mai amuto ge tuga, amuto umala ge ababi la paga isasa veia amuto ge tamamasia te la tuluga tamutou. Eia taritigi amuto ge abi moli la toho tamutou, eala moli umala amuto ge tamamasi la ilali. Amuto ge umala ge palavavai la kela tamutou, la mani tai umala amuto ge taua te la kela tamutou.

⁹ Eia taritigi veia amuto ge tau moli la silipa te la vaha mutou, me amuto ge kai la kairobola isa moli.

¹⁰ Mai amuto ge tuga soio te la maututula, me amuto ge guvi te la mautu isasa, amuto ge tiroro soilo te la luma isasa moli, amuto ge pou tola moli ovola kara te ale amuto ge bula taro la mautu alele.

¹¹ Mai la valalua me hatavivile te la mautu isahari, egite kama ge rara tavu amutou, egite kama ge lolo tai la merera tamutou, taritigi veia amuto ge hiliti taro la mautu aleiele. Amuto ge kuvali taro la magasa la mautu tegiteu ale otalo te la vaha mutou, eia ge mai la irovilala soio tegiteu.”

¹² Tio, egiteu la bilalaha ale savulusa gete luale, egite tuga, egite goio valolo la valalua me hatavivile, egite veia giteu maie “Taritigi pepeho veia amuto ge vulo la gabutatalala tamutou, amuto ge

piligi taro tai la iruru tamutou.”

¹³ Egite kumuli taro egiteu la hituhitu ale kama kokora, egite bubu taia la gama giteu la ilea me la bulu la obu ale mali vivili, la abirila ale eia suli la kilaka tegiteu, egite vimahuli la ilea usu ovola.

*La pileho te Ioanes la tahalo la vuluhi
(Matiu 14:1-12; Luk 9:7-9)*

¹⁴ E Herod, eia la mulugaluga te la gale ale, eia lolo la rere la igogolu ale egiteu la valalua la vimari te Iesus igoa, la vuhula la rerele Iesus taliti, la isala vavavati te la galegale tomi. Egiteu isahari veia e Iesus eia e Ioanes la tahalo la vuluhi, egite veia eia mahuli taroti la pileho, eia igigo la golugolu la karutula.

¹⁵ La valalua isahari lou, egite vei mago “Ale e Lias.” Isahari lou vei mago “Ouka, eia la bilalaha isasa te La Tahalo Uru, eia mai moli egiteu la bilalaha ale pala sibitala tegiteu e ururu alaurati.”

¹⁶ Goio e Herod eia loloa mai ele, eia vei mago “Ale e Ioanes ale palati eau baha egiteu, egite barautu taro la lohola, eiala, eia mahuliti rivuti lou!”

¹⁷ La vuhula e Herod eia puli e rutule tarila, la isala e Herodias, e tarila puli pala mugea, eala moli e Herod goio ovo loua te tarila.

¹⁸ Tio e Ioanes veiale Herod mago “Eia kama taritigi eme ge puli lou e rutule tarimu, eia tikumu.” Tio e Herod loloa mai ele, eia baha egiteu veia egite ge lao tola e Ioanes, ge vagoiloa te la luma la kilisi.

¹⁹ E rutule Herod eia loloa mai ele, eia igo totolo, eia veia ge bili e Ioanes, eala moli eia kama koramuli,

²⁰ la vuhula e haruala taga e Ioanes. E Herod rovi e Ioanes veia eia la tahalo ale matata, la vulovulola eia maroka tomi moli. Eia baumuli e Ioanes, eia sagege pepeho veia eia ge lolo bibibi la merera tetala, eala moli la gabutatalala te Herod eia marapa te la vikararala te Ioanes, la ilola ruru me eia ilo buruko sesele ovola.

²¹ Goio, la haro isasa mulimuli, e Herodias sivuti la gauru ale eia ge bili e Ioanes ovola. E haruala igo isa uru la ilali la irovilala te la logo la piligo tetala, eia baha tavu la valalua tetala usu: egiteu la mulugaluga te la valalua la igogolu tetala, egiteu la mulugaluga tegite soldia, me egiteu la tahalo la vuliti te la gale e Galilea.

²² Goio, e latule Herodias la sobe eia guvi, eia goio tilia veia eia ge visagege e Herod mite tomi ale pou te la ilali ele. Eia tilia kaluvu e Herod goio veiala mago “Eme ge veiagu la golu ale eme masagea, eau ge abi seseleamu.

²³ Mai la golugolu tomi ale mave mave eme ge kakeau, ale eau ge abi seseleamu, eia sesele oata. Eau ge sugu taro moliamu mai eme ge veiagu, ge vilele lua letalua la magasa taku, taume ge la galela isasa, taku ge la galela isasa, ale eau ge igo seselea, eau ge abi moliamu.”

²⁴ Goio la sobele goio gali moli sogala, eia goio tahi e tilala mago “Tila, eau ge kaka la rova veia eia ge abiagu?”

Goio e tilala veiala mago “Eme ge veiala eia ge abi moliamu la gamale Ioanes.”

²⁵ Goio, la sobele beu hari molia soilo te Herod, eia goio veiala mago “Gageie moli eme ge abiagu

la gamale Ioanes, eme ge taua la tia, eme ge abiagu.”

²⁶ Goio, e Herod loloa mai ele, la ilola buruko seseleti, la vuhula eia kama masaga ge bili e Ioanes. Eala moli eia gabutatala rivu lou la merera tetala ale eia veitia la sobe ovola, veia eia sesele oata te La Tahalo Uru. Eia gabutatala la valalua ale pou vikapopo leia te la ilali, egite loloti la merera tetalale, eia kamati koramulia veia eia ge putu lulu lou la tiloiloi te la sobe ele.

²⁷ Tio oio moli ovola e Herod baha taro isasa la tahalo la vaubila veia eia ge abia somai tetala la gamale Ioanes. Tio la bilalahale goilo te la luma la kilisi, eia vali utu la lohole Ioanes,

²⁸ eia goio abi la gamala, eia taua te la tia, eia goio vaharia soio te la sobe ele. Tio la sobele eia goio abiale tilala, veia e tilala ge rovia veia e Ioanes eia peho seseleti.

²⁹ Tio egiteu la valalua la vimari te Ioanes, egite lolotia mai ele, egite goio bole la maula soio te la liba, egite goio ulaitiao.

*E Iesus vaali la valalua salatu savulu lima
(Matiu 14:13-21; Luk 9:10-17; Ioanes 6:1-14)*

³⁰ Mulimuli egiteu la valalua ale e Iesus pala baha egiteu soio te la igogolu la valolo, egite beua, egite goio pou vikapopo le Iesus. Egite gilemuliale Iesus te la igogolu ale egite igotia, me te la vikarakarala ale egite valoloti la valalua me hatavivile ovola.

³¹ Goio e Iesus veia giteu mago “Amuto gomai, etato ge pou kokovu oio la baa isasa ge maila bakisi.” E Iesus veia mai ele, la vuhula la valalua me hatavivile usu guvi rororo moli soio tegiteu,

e Iesus mite la baa ouka veia egite ge tuha toro bakisi.

³² Goio, egite sekela moli goio vore polo la uaga tegiteu, egite goio te la parava ale tabou.

³³ Eala moli egiteu isahari hilo lagoti e Iesus mite, me oio vola la valalua me hatavivile te la maututula egite goio hiliti, sele molia goio te la baa ale e Iesus ga goio vola, egite hari muga soio, egite goio guvi pala muga tetala.

³⁴ Goio e Iesus mite me la valalua la vimari tetala egite vore soio goio poru, e Iesus ga mata mai soio, la matala soro la valalua me hatavivile, egiteu voluti. Eia mata tavu egiteu soio, eia gogo pepeho sesele egiteu, egite mai moli la sip ale la tahalo isasa kama baumuli egiteu. Tio eia goio soko lou la vimari tetala, eia vimari pepeho egiteu te la merera te La Tahalo Uru.

³⁵ Tio, la paga maulaviti, la haro ga paru sivo, egite la valalua la vimari tetala goio tahia mago “La haro roroti, etato omai moli la baa bulalahu moli,

³⁶ eia taritigi eme ge baha taro egiteu, egite ge tuga ge goio te la maututula, ge lotoa giteu bakisi la ilali.”

³⁷ Eala moli e Iesus goio veia giteu mago “Amutou moli ge abia giteu la ilali.”

Egite koli la vikararala tetala mago “Ko, eme masaga amite ge goio ge lotoa giteu la ilali ge koramuli e kina salatu lua, uka ge mave?”

³⁸ Goio, e Iesus tahi egiteu mago “La bret tamutou iriva oiole? Amuto goio hilo gabutoa.”

Egite goio hiloa, egite goio beu loua, egite veiala mago “La bret tamiteu ilima moli oio, la ia tai ilua.”

³⁹ Goio, e Iesus veia giteu la valalua la vimari tetala veia egite ge veia giteu la valalua me hatavivile, veia egite ge pou otalo.

⁴⁰ Tio egite goio igoa mai ale e Iesus veia giteu, egite goio pou, la malosu tegiteu isahari salatu sasa, isahari savulu lima moli.

⁴¹ Goio e Iesus abi la bret ale ilima vikapopo me la ia ale ilua, eia taga soata te la mori, eia kaka tavu La Tahalo Uru veia eia ge vibalava la ilali alele. Goio e Iesus abi la bret ale ilimale, eia vitoitovi legiteu la valalua la vimari tetala, goio egite vitabari legiteu la valalua me hatavivile tomi ovola. La ia ilua tai mai ele, eia vipolapola momomo legiteu la valalua me hatavivile.

⁴² Egite tomi goio ali, egite maru taroa.

⁴³ La makarakara la bret me la ia ale egite maru taroa, egite goio tau vikapopoa, goio tovoa te la kela savulusa gete lua.

⁴⁴ Egiteu la valalua ale ali la ilali aleie, la giligi giteu salatu savulu lima.

*E Iesus tuga moli loata te la mago
(Matiu 14:22-23; Ioanes 6:15-21)*

⁴⁵ Goio, e Iesus veia giteu la valalua la vimari tetala mago “Amuto ge sae la uaga, amuto ge mamuga soio te la galele Betsaida loio.” E Iesus masagea veia eia moli ge pou muga, eia ge baha taro muga la valalua me hatavivile ale popou oio tetala lololoa, veia egite ge tuga muga.

⁴⁶ Tio eia goio baha taro la valalua me hatavivile, egite goio tugatio. E Iesus goio tie soata te la goegove veia ge kaka.

⁴⁷ La paga mata roroviti, la valalua la vimari te Iesus olau seseleti la tia la utu, e Iesus sekela moli oilo.

⁴⁸ Eia goio hilo egiteu solau, la tuha giteu pututia la vurore, la vuhula la kavara tali lolagu. La paga so maligagoma, eia hagagaviti la paga ge utupola, tio e Iesus goio tuga soio tegiteu, eia tuga moli oata te la tia la mago, eia ga polo pepe egiteu.

⁴⁹ Eala moli la valalua la vimari tetala hiloa eia tatuga mai ele, egite veia eia la hitu isasa, egite kakuraha gegeru,

⁵⁰ la vuhula egite tomi hiloa mai ele, egite taga pepeho.

Eala moli e Iesus goio vikara soio tegiteu, eia veia giteu mago “Umala amuto ge taga, amuto ge vagari, ale eau molie.”

⁵¹ Eia goio sae te la uaga, egite vipou tomi, la lolovi taboutio. La valalua la vimari te Iesus hiloa mai ele, egite karutu sesele.

⁵² Pala muga egite kama rovi tigi la vagagarila te Iesus ale eia vitabari legiteu la valalua me hatavivile la ilali, la tia giteu souka matagaga tigi te la vagagarila tetala.

*E Iesus vimahuli la ilea usu oio e Genesaret
(Matiu 14:34-36)*

⁵³ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite goio la gale la magolilo loio, egite poru oio la gale loio e Genesaret, egite goio susu tolea la uaga.

⁵⁴ Egite goio sivo, la valalua me hatavivile te la gale ale egite hilo e Iesus, egite rovia veia ale e Iesus sesele eia guviti tegiteu ele.

⁵⁵ Tio egite goio hari lahuti te la maututula te la gale ale, egite veipala la guluvi tetala. Eala moli mai egite ge loloa veia e Iesus eia oio la mautu isasa, tio egite ge bole egiteu la ilea te la muli giteu, ge vahari egiteu soio tetala.

⁵⁶ Mai la maututula tomi ale e Iesus ge goio vola, egite ge bole egiteu la ilea ge vimavuta egiteu te la tia la mautu, egite ge kaka vagari e Iesus veia eia ge pou, me egiteu la ilea ge sau moli te la gilesu la lavalava tetala. Tio mai isasa ge pilau moli la kulikuli te Iesus, la ilea tetala ge kaluvu, eia ge mahuli tigi lou.

7

*La vulovulo La Tahalo Uru eia muga te la vulovulo giteu e ururu
(Matiu 15:1-9)*

¹ La haro isasa egiteu e pariseo isahari me egiteu la tahalo la mari isahari tai, egite goio guvi, egite tomi loio e Ierusalem, egite goio vikapopo te Iesus.

² Eala moli egite hilo la valalua la vimari te Iesus isahari egite ali bulalahu moli, egite kama litu pala muga la lima giteu. Egite ali bulalahu moli mai ele, la lima gite kama maroka.

³ Etato rovia, ale la vulovulole ururu tegiteu e Iuda mai ele. Mai egite ge litu pala muga la lima giteu eia ge maroka, tio egite ge ali. Mai egite kama ge igoa mai ele, isa tegiteu kama ge ali.

⁴ Mai tai egite ge loio la maket, me egite masagea ge ali, egite ge vuhi pala muga la ilali. La valalua e Iuda me egiteu e pariseo tomi oilo vola, egite tomi tilimuli la vulovulole ururu tegiteu ale alaurati mai aleie. La vulovulo ale, egite igo taia te la vimaroka la sospen, la kap, la dis.

⁵ Tio, egiteu e pariseo mite me la tahalo la mari isahari tai, egite tahi e Iesus mago “Igo mave la valalua la vimari taume egite kama tilimulimuli la vulovulo giteu e ururu ale alaurati? Egite kama litu pala muga la lima giteu, egite ali bulalahu moli, la lima giteu mumugu moli.”

⁶ Tio, e Iesus hiliti, eia veia giteu mago “La bilalaha te La Tahalo Uru alaura, e Aisaia, eia rovi tigi amutou, veia amutou la tahalo la visigol-ogolola, eia kekesi la merera te La Tahalo Uru maie:

La valalua aleie, egiteu togoau
te la hare giteu moli,
eala moli oilo te la tia giteu
eia malau taro pasiau.

⁷ La lotu tegiteu soio taku
eia la golu bulalahu moli,
la vuhula egite vimari la valalua me hatavivile
te la vimari te la vovo.
Egite visigologolo moli veia
ale la merera te La Tahalo Uru.”

⁸ Goio e Iesus vei loua giteu mago “Amuto piligi taroti la merera te La Tahalo Uru, amuto sau tola moli la imoimo la merera tomi tegiteu la mulugaluga tamutou.

⁹ Amuto veia amutou la tahalo la mari, eala moli amuto mari lava? Amuto mari moli la piligi

taro la merera te La Tahalo Uru, veia amuto ge sau tola moli la vulovulo giteu e ururu.

¹⁰ Mai e Moses eia veia giteu e ururu tegatou mago ‘Amutou ge togo e tila mutou me tama mutou.’ Me ‘Mai isasa ge gilo e tilala me tamala, taritigi amuto ge bili taro la tahalo alele.’

¹¹ Eala moli la vimari tamutou eia kama mai ele, eia isapolo. Tamutou eia maie: Mai la tahalo isasa veia eia ge suli e tilala me tamala bakisi la mani me la ilali, eala moli eia hate tola lou, tio te la vimari tamutou, amuto veia eia koramulia la tahalole ge veiale tilala me tamala mago ‘La visuli bakisi ale eau ga suli amulua ovola, eau kati ge abia mulua, la vuhula eau tau raragitia veia eau ge abia La Tahalo Uru ge suli la lotu ovola.’

¹² Tio amuto veia eia taritigi mai ele veia la tahalo ale, eia kamati ge suli lou e tilala me tamala.

¹³ Sesele, amuto tilimuli la vulovulo giteu e ururu ale alaurati, eala moli oilo vola amuto vibisi la merera te La Tahalo Uru. La vulovulo mutou usu pasi mai alele amuto igigoa.”

La vimari te Iesus te la vulovulo ale kama kokora ale igo gegegeru etatou

(Matiu 15:10-20)

¹⁴ E Iesus goio tola lou egiteu la valalua me hatavivile soio tetala, eia goio veia giteu mago “Amuto tomi ge lolo la merera taku, amuto ge gabutatata tigi la masovala.

¹⁵ Mai la ilali ale la lelea gatou, mai etato ge alia, eia kama ge igo gegegeru la ilo gatou. Eala moli la tilalau ale oilo la tia gatou, mai etato ge veipalea, ale moli ele eia ge igo gegegeru etatou.

16 Mai ere la gavusala ge oio te la ilolo la merera, taritigi eia ge lolo vulai tavu la merera taku.”

17 Tio, e Iesus goio tuga taro egiteu ale popou lololo la merera tetala, eia tuga goio te la luma isasa. Eia pou te la lumale, la valalua la vimari tetala goio tetala, egite tahia te la masova la merera la tovomulila tetala ale eia veia giteu e pariseo ovola.

18 E Iesus koli la merera tegiteu mago “Amutou tai, la gabutatalala tamutou boto ia? Amuto kama rovia mai la golu ale ogala la vovo gatou ge goilo, eia kama ge igo gegeru la ilo gatou?

19 La vuhula, la ilali ale goilo la tia gatou, eia goilo, eia tabuli, eala moli eia kama ge tabuli sesele, mulimuli eia ge kokovu lou.” Tio te la mererale, e Iesus eia veia la ilali tomi taritigi, eia koramulia etato ge ali la mata la ilali tomi.

20 Goio, e Iesus vei loua giteu mago “Mai la golu isasa ale oilo la tia gatou eia ge gogala, tio la pagale ge igo gegeru etatou.

21 La vulovulo tomi ale ge sibitala loilo la tia mutou ge gogala eia maie: la gabutatalala ale kama kokora; la mata bulakalakala; la pakalila; la bilili; la iligo gegeru la taulaila;

22 la ilisu tavu la paga te la tahalo ale isapolo; la vulovulo ale kama kokora; la visigologolola; la vareagila; la vikara kukumula; la pakakasala; la igo galolola.

23 Egiteu tomi la vulovulo ale kama kokorale, egite ge sibitala loilo la tia mutou ge gogala, ge igo gegeru amutou.”

La tavile Ponisia isasa eia tautaulailo sesele te Iesus

(Matiu 15:21-28)

²⁴ Goio, e Iesus goio hiliti taro la mautu ale, eia goio la gale e Taia. Eia goio pou te la luma isasa, eia kama masagea veia la tahalo isasa ge rovia veia eia oio te la lumale. Eala moli eia kama koramulia ge pou kokovu.

²⁵ La tavile isasa loloa e Iesus oio popou te la lumale, la tavilele, la hitu ale kama kokora pou te latula. Eia loloa veia Iesus oio, eia goio hiliti, eia sele molia soio te Iesus, eia goio toto tulu, eia togo e Iesus.

²⁶ Eala moli la tavilele eia kama la tavile Iuda, eia la tavile Grik, eia loio la mautu e Ponisia, oio la gale e Siria. Eia goio kaka e Iesus veia eia ge kumuli taro la hitu ale kama kokora eia pou te latula.

²⁷ Eala moli e Iesus hiloa veia eia kama la tavile Iuda, eala eia kama koli tigi la kilaka tetala, eia vei moliala la vikarara la tilovo maie “Eia taritigi pepeho veia etato ge abi mugea giteu e latatu gatou sesele la ilali, egite ge ali pala muga, mulimuli egite la paia ge ali. La vuhula etato souka ge abi la ilali tegiteu e latatu gatou, ge pigia la paia, e latatu gatou ge vitolo.”

²⁸ Eala moli la tavilele koli la merera te Iesus mago “Tahalo Uru, la merera taume eia sesele, eala moli la paia otalo la uluva la poro, egite tai alali la makara giteu e gulikiliki.”

²⁹ E Iesus lolo la merera te la tavilele, eia veiala mago “Taritigi pepeho ale eme rovi tigi la merera taku veia eia sesele. Eme ge beu rivua, la hitu ale kama kokora eia hele taroti e latumu.”

³⁰ Tio, la tavilele eia goio beu rivu loua soio te la luma tetala, eia hilo e latula oio mamavuta te la mulila, eia rovitia veia e latula taritigiti lou, la hitu ale kama kokora eia hele tarotia.

E Iesus vimahuli la paua isasa

³¹ E Iesus hiliti lou, eia tuga taro la gale e Taia, eia polo kabili te la baale Taia me Saidon. Goio, eia tuga lou soio te la baale Saidon me Dekapolis, eia guvi oio la gale e Galilea.

³² La valalua isahari oio la gale ale, egite vahar-iale Iesus isa la tahalo la gavusala vou, eia kama vikara titigi. Egite kaka gogomeale Iesus veia eia ge sau tetala ge vimahulia.

³³ Tio, e Iesus goio pulia soio, egira sekela moli pou gale. E Iesus goio sugu la kukula soilo te la gavusa la tahalole, eia goio kapute la kukula, eia pilau la kalameala.

³⁴ Eia pilau la kalameala mai ele, eia taga soata te la mori, eia lalahate vagari, eia tali te la tiala, eia goio veia la tahalole mago “Epata!” La merera ale “Epata” eia la bautu la merera tegiteu e Israel, la masovala eia maie “Tapulaka!”

³⁵ Tio la gavusa la tahalole matalatio, la kalameala eia talube tai, eia goio vikara titigitio.

³⁶ E Iesus mera taro vagari egiteu te la pagale veia egite ge umala ge vei lalahua, eala moli ouka, egite vagari veia ge veipala molia,

³⁷ la vuhula egite karutu sesele. Egite vei mago “La igogolu tomi ale eia igigoa, eia taritigi tomi moli. Eia vimahuli egiteu ale la gavusa giteu vou, egite lololo lou, me egiteu ale harebuu, egite vikarakara lou.”

8

*E Iesus vaali la valalua me hatavivile salatu savulu vaa
(Matiu 15:32-39)*

¹ La haro isasa la valalua me hatavivile usu goio pou vikapopo lou me Iesus, egiteu la ilali ouka. E Iesus tola vikapopo la valalua la vimari tetala mago

² “Eau gogo pepeho egiteu, la vuhula la logo itoluti egite pouti omai, egiteu la ilali ouka veia egite ge alia.

³ Mai ge eau ge baha taro egiteu soio te la maututula tegite, isahari ge peho parava sesele la vitolola te la gauru, la vuhula isahari tegiteu loio la maututula ale malau.”

⁴ Tio, la valalua la vimari te Iesus egite veiala mago “Ale la hohoi bulalahu moli, etato ge abi la ilali oiove ge abia giteu?”

⁵ Eala moli e Iesus goio tahi egiteu mago “Amutou la bret iriva oiole?”

Egite veiala mago “La bret ivitu moli.”

⁶ E Iesus goio veia giteu la valalua me hatavivile mago “Amuto ge pou otalo.” Tio egite goio pou otalo, e Iesus abi la bret ale ivitu ele, eia kaka tavu La Tahalo Uru veia eia ge vibalava la ilali ele. Goio e Iesus vitoitovi legiteu la bret ale ivitu ele, eia goio abia giteu la valalua la vimari tetala veia egite ge vitabari lou legiteu la valalua me hatavivile tomi ovola.

⁷ Eia goio abi tai la ia ilua bisisi ale egite taholea, eia goio kaka tavu lou La Tahalo Uru, eia goio vei loua giteu la valalua la vimari tetala veia egite

ge vitabari lou legiteu la valalua me hatavivile la iale.

⁸ Tio egite tomi ali, egite maru taroa. La valalua la vimari te Iesus goio tau vikapopo la makara la ilali ale egite maru tarotia, egite tovoa te la kela ivitu.

⁹ Egiteu tomi la valalua me hatavivile alele, la giligi giteu mai salatu savulu vaa. Egite ali kaluvu, e Iesus goio baha taro egiteu.

¹⁰ Goio e Iesus mite me la valalua la vimari tetala goio sae la uaga, egite goio te la gale e Dalmanuta.

*Egiteu e pariseo isahari masagea veia egite ge hilo la irovilala
(Matiu 16:1-4)*

¹¹ Egiteu e pariseo isahari goio te Iesus, egite tahi susukua la tilahi usu pepeho. Egite veia ge tovo lalai la vagagarila tetala, eala egite karasukua veia eia ge vahilo legiteu la irovilala te la vagagarila te La Tahalo Uru.

¹² Eala moli e Iesus goio lalahate, eia goio veia giteu mago “Ilava amutou la tuvuu la valalua me hatavivile ale igoie, amuto masagea ge hilo la irovilala la karutula? Eau vei seselea mutou, eau kama ge igo isa la irovilala soio tamutou la valalua me hatavivile ale igoie.”

¹³ Tio e Iesus hiliti taro egiteu e pariseo, eia goio sae lou te la uaga, egite me la valalua la vimari tetala sele molia goio te la gale la magolilo loio.

*La vikarara la tilovo te la is
(Matiu 16:5-12)*

14 Egiteu la valalua la vimari te Iesus, egite vaula la ilabi la ilali, egite tamamasi la bret isa moli te la tuluga tegiteu oio te la uaga.

15 Goio e Iesus viteteli egiteu mago “Amuto baumuli tigi amutou, la vulovulo giteu e pariseo me la vulovulole Herod tai, eia soukama ge poloa mutou mai la is ale visogo la palava.”

16 Goio, egite goio vipigi vulo la merera te Iesus ele, egite vei mago “Eia vikara mai ele, la vuhula etatou la bret ouka.”

17 Eala moli e Iesus roviti la gabutatalala tegiteu, eia veia giteu mago “Ilava amutou vikara bububu mai ele veia ‘etatou la bret ouka’? La gabutatalala tamutou ouka, ia? Me la mari tamutou tai eia boto? La gabutatalala tamutou soige kama malau?”

18-19 La mata mutou oio, eala moli amuto kama matagaga. La gavusa mutou tai oio, eala moli amuto kama lolo tigi la merera. Amuto soige vautila, te la haro ale eau vituha toro egiteu la valalua ale salatu savulu lima la bret ale ilima moli, amuto tau vikapopo la makara la bret la kela iriva?”

Egite koli la merera te Iesus mago “La kela savulusa gete lua.”

20 Goio, e Iesus tahi lou egiteu mago “Te la haro ale eau vituha toro egiteu la valalua me hatavivile ale salatu savulu vaa la bret ivitu, amuto tau vikapopo la makara la bret la kela iriva?”

Egite koli la merera tetala mago “La kela ivitu.”

21 Tio e Iesus goio veia giteu mago “Eala moli amuto soukama rovi tigi la vuhu la igogolu taku ale eau igigoa, ia?”

E Iesus vimahuli la mata kea isasa oio la mautu e Betsaida

²² E Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite goio guvi oio la mautu e Betsaida. La valalua te la mautu ale, egite vahari la tahalo isasa soio te Iesus, la matala mata kea. Egite toto suku tavu e Iesus, veia eia ge tau la limala oio te la tahalo alele.

²³ Tio e Iesus goio sau la limala, eia tatea sogala te la matapiro. Eia kapute soio te la mata la tahalole, eia goio sau tetala, eia tahia mago “Eme mamatati?”

²⁴ Tio, la tahalole eia goio mata lalahu, eia goio veiale Iesus mago “Eau hilo isahari la valalua mai moli la obobu, egite tatuga.”

²⁵ Goio, e Iesus goio sau lou te la matala, la tahalole eia goio mata toroti, la matala mata tatahoti lou, eia hilo tigiti la golugolu tomi.

²⁶ Tio e Iesus baha taroa soio te la luma tetala, eia veiala mago “Eme umala ge goluma la mautu.”

E Pita mata kilalatile Iesus veia eia e Kraist (Matiu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite tuga goio te la maututula te la gale e Sisaria Pilipai. Egite tatuga, e Iesus tahi egiteu mago “La valalua veia eau ere?”

²⁸ Egite koli la tilahi tetala mago “Egiteu isahari veia eme e Ioanes, la tahalo la vuluhi. Isahari tai veia eme e Lias. Me isahari egite veia eme la bilalaha isasa te La Uru.”

²⁹ Tio, e Iesus goio tahi lou egiteu mago “Me amutou tai, amuto veia eau ere?”

Goio, e Pita koli la tilahi tetala mago “Eme e Kraist, la tahalo ale La Tahalo Uru hilovitime veia eme ge vimahuli la valalua me hatavivile.”

³⁰ Goio, e Iesus loloa mai ele, eia goio mera taro vagari egiteu veia egite umala ge veipala la mererale soio te la valalua me hatavivile.

La vikara matagagala te Iesus te la pileho me la mahuli rivula tetala

(Matiu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Goio, e Iesus goio soko lou la vimari soio tegiteu la valalua la vimari tetala, eia goio veia giteu mago “E Latu La Tahalo ge gabu la iligiligi ale uru. Egiteu e ururu vikapopo me egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, vikapopo tai egiteu la tahalo la mari, egite tomi ele ge piagale eau, egite ge biliau, eau ge peho, la haro itolu ge polo, eau ge mahuli rivu lou.”

³² Goio e Iesus vikara matagaga tatahoa giteu mai ele, e Pita pulia soio, egira me Iesus magiri gale, eia igo totolo e Iesus.

³³ Eala moli e Iesus goio vulo gele, eia hilo egiteu la valalua la vimari tetala, eia goio igo totolo rivu lou e Pita mago “Satan, eme ge hele taroau, eau kama masagea ge hilome. Eme kama gabutatala la vulovulo La Tahalo Uru, eme gabutatala moli la vulovulo la vovo.”

³⁴ Tio, e Iesus tola la valalua me hatavivile, vikapopo tai me egiteu la valalua la vimari tetala, eia vimari egiteu maie “Mai isasa masagea veia eia ge mulimuliau, eia umalati ge mulimuli la masagala tetala. Eau ge ligi te la tauvalautu, eala eia taritigi veia la tahalo me la tavile ale

masagea ge tilimuliau, eia tai ge raragi te la iligiligi.

³⁵ La vuhula mai isasa masagea ge hate robo la mahulila tetala, la mahulila tetala ge kokovu taro leia. Eala moli mai isasa ge sugu taro la mahulila tetala somai taku, me soio te la valolo ale taritigi, eia moli ge sau tola la mahulila ale sesele.

³⁶ Mai la tahalo me la tavile isasa, eia ge tahola la golugolu mapaiti, eala moli la kalulula ge vilua, la golugolu tetala kama ge vimahulia. La golugolu tetala ge koramulia ge sulia mave?

³⁷ Etato ge loto rivu lou la kalulu gatou mave ge? Ouka gologolo.

³⁸ Egiteu la tuvu la valalua me hatavivile ale igoie, egite kama kokora pasi, egite kama togo la taulaila, mai tai ale egite kama togo La Tahalo Uru. Mai isasa ge pou tavu la vulovulo giteu ale kama kokora mai ele, me eia ge mahela taroau, veia eia ge mahela taro tai la merera taku, tio eau mulimuli ge mahela taro tai eia. Eau ge mahela taroa te la haro ale amite me egiteu la angelo ale loata te La Tahalo Uru ge guvi, vikipopo tai la matagaga ale uru te Tete ale loata te la mori.”

9

¹ E Iesus vei loua giteu mago “Eau vei seselea mutou, amutou ale popou ele, amuto lololo la merera taku, isahari tamutou ele kama ge peho hari, amuto isahari ge hilo pala muga la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru eia ge sibitala vikipopo la vagagarila tetala ale uru.”

La vovole Iesus eia vuloti, eia mata sapolo te la hililo te Pita mite

(Matiu 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Tio, la haro iuolo poloti, e Iesus goio puli e Pita, e Iakob, me Ioanes, egite goio tie soata te la varu la gove isasa, egite sekela moli popouo. Egite popou oata te la gove ele, la vovole Iesus eia vuloti, eia mata sapolo te la hililo te Pita mite.

³ La lavalava tetala eia sasima pepeho, eia kea lovolovo sesele viruru, eia kama koramulia veia etatou la tahalo la vovo isa ge igo maroka la kulikuli isasa mai ele, ge ouka viruru.

⁴ Goio e Lias, mira me Moses sibitala tavu e Iesus, egite goio pou, egite vikarakara.

⁵ E Pita hiloa, eia goio hiliti eia veiale Iesus mago “Tahalo La Vimari, etato pouti omai, eia taritigi pepeho. Soioge amite ge tigi la kale itolu omai, isa ge taume, isa ge te Moses, isa ge te Lias.”

⁶ Eala moli e Pita vikara mai ele, la vuhula egiteu taho tolu ele taga pepehoti, me maura ge vei lou lava?

⁷ Goio, la tuluvu la mori isa uru loio, la miaula pigi robo e Iesus mite tomi. Goio La Tahalo Uru tola loata te la tuluvu la mori ele mago “Ale e Latugu la riau, taritigi amuto ge lolo eia.”

⁸ Goio, egiteu taho tolu ele, e Pita mite, egite ga mata galili, eala moli egite kamati hilo isa la tahalo, e Iesus moli oio, egite popou.

⁹ Tio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala itolu ele, egite purusu rivu lou loata te la gove, gotalo. E Iesus goio tutu tolea giteu veia egite umala ge veipala la paga ale egite hilotia, kara te

ale e Latu La Tahalo ge mahuli rivu lou taro la lulu la pileho.

¹⁰ Tio e Pita mite goio sau tola molia la merera te Iesus ele, isa tegiteu kama veipala la paga ale egite hilotia. Goio egite vitahi baoli legiteu te la masova la merera te Iesus ale eia veia eia ge mahuli rivu lou taro la lulu la pileho.

¹¹ Goio, egite tahi e Iesus mago “Igo mave egiteu la tahalo la mari egite veia e Lias ge sibitala rivu muga, e Kraist ge mulimuli?”

¹² Goio, e Iesus kolia giteu mago “Eia sesele, e Lias ge guvi pala muga, eia ge vimatata tomi muga lou la pulolou te la valalua me hatavivile tomi, mulimuli e Kraist ge sibitala. Eala moli eau ge tahi amutou, igo mave la merera te La Buk Tabu Ale Pala eia veia e Latu La Tahalo ge gabu pala muga la iligiligi, veia la valalua me hatavivile ge piagale taia?”

¹³ Eala moli, eau veia mutou, e Lias eia guviti, eala moli egiteu la gima igo gegerutia mai la masagala moli tegiteu, mai moli ale La Buk Tabu Ale Pala eia veipala mugea.”

E Iesus vimahuli e guliliki isasa la hitu ale kama kokora pou tetala

(Matiu 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Goio, e Iesus, e Pita, e Iakob, me Ioanes, egite goio beu loua soio tegiteu e tabarabara giteu, la valalua la vimari te Iesus. Egite hilo la valalua me hatavivile mapaiti oio magirigiri me egiteu la tahalo la mari isahari tai oio, egite vitahi vilevile legiteu la valalua la vimari te Iesus.

¹⁵ Goio e Iesus sibitala robo egiteu, egite hiloa, egite karutu, usu tegiteu goio hari tavua, la-haroala.

¹⁶ E Iesus tahi la valalua la vimari tetala mago “Amuto vitahi vilevile legiteu la rova?”

¹⁷ La tahalo isasa oio tegiteu ale popou ele, eia goio koli la vikararala te Iesus mago “Tahalo la vimari, eau vahariamou somai e latugu hatamale, eia lea. La hitu isasa oio pou tetala, eia igo paua molia, eia kamati vigagia.

¹⁸ La hitu ale, eia lao bulalahu molia, eia bilibili la vovola sotalo la magasa, la kaputela papara te la harela, la togola visiki robo, me la vovola matata robo. Eau kakati egiteu la valalua la vimari taume veia egite ge kumuli taro la hitu ele, eala moli egite kama koramulia.”

¹⁹ Goio, e Iesus veia giteu mago “Ko, amutou la tuvua la valalua me hatavivile ale igoie, amuto kama tautaulailo bakisi te la merera te La Tahalo Uru, la vuhula amutou la tahalo la vareagila. Eau silaha seseleti le amutou. La leavala ge iriva lou eau ge ligi lou la vulovulo mutou e? Puliagu somai e guliliki ele!”

²⁰ Tio, egite goio pulia soio te Iesus, goio la hitu hilo e Iesus, eia goio lao loua e guliliki ele, e maura boru sotalo la magasa, eia bubuli, la kaputela paparatio.

²¹ Tio, e Iesus tahi e tamala mago “La ileale eia guvi alisati?”

E tamale guliliki ele eia goio koliala mago “La ileale sokotia palati te la bibisila.

²² La haro usu la hitu ele lalaoa, pipigia sotalo te la havi, eia ge laoa ge pigia sotalo tai te la lalu.

Eia masagea ge bilia, eia ge peho sesele, eala moli mai eme ge gogo amilua, eme ge suli amilua mai eme ge koramuli.”

²³ Goio, e Iesus koliala mago “Ilava eme tahiau mai ele? Mai etato ge tautaulailo sesele te la merera te La Uru, eia koramuli etatou ge igo la papaga tomi.”

²⁴ Goio, e tamale guliliki ele eia goio koli louale Iesus mago “Eau tautaulailo bakisi, eala moli eme ge suliau, la vuhula la tautaulailo taku eia soukama vagari sesele.”

²⁵ Goio, e Iesus hilo egiteu la valalua me hatavivile mapaiti, egite hari tavua veia ge hiloa, eia goio igo totolo la hitu ele, eia veiala mago “Ae, eme la hitu la igo pauala, eme ge hele taro e guliliki ele! Eme umalati popou lou oio tetala!”

²⁶ Goio, la hitu kakuraha gegeru, eia lugu pariri la vovole guliliki ele, eia goio hele taroa. La hitu eia hele taroa, e guliliki ele eia mata mai ale pehoti. La valalua me hatavivile ale hiloa, usu tegiteu veia eia peho seseleti,

²⁷ eala moli e Iesus goio sau la limala, eia vahilitia, tio e guliliki ele goio magiritio.

²⁸ Goio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite goio te la luma isasa, egite popou, egite tahi kokovu e Iesus mago “Igo mave amite kama koramulia ge kumuli taro la hitu ale?”

²⁹ Goio, e Iesus kolia giteu mago “La kilaka moli sekela eia koramulia ge kumuli taro la hitu ale mamai ele.”

La ilua la merera te Iesus ale eia veia eia ge peho eia ge mahuli rivu lou

(Matiu 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite hiliti taro la mautu ale egite pou ovola, egite goio tuga polo lou oio te la gauru te la gale e Galilea. E Iesus kama masagea veia isasa ge rovi la baa ale eia pou ovola,

³¹ la vuhula eia vimarimari egiteu la valalua la vimari tetala. Eia goio veia giteu mago “Egite ge lao tola e Latu La Tahalo, egite ge sugu taroau soio tegiteu la valalua la gima, egite ge bili pehoau, la haro itolu ge polo, eau ge mahuli rivu lou.”

³² Eala moli egiteu la valalua la vimari te Iesus kama rovi tigi la masova la merera tetalale, eala moli egite kama tahia ovola, la vuhula egite mahela.

La valalua la vimari te Iesus vitahi rivu legiteu veia ere tegiteu ge uru

(Matiu 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Goio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite goio guvi oio la mautu e Kapernaum. Egite gite goio te la luma isasa, e Iesus goio tahi la valalua tetala mago “Etato tatuga te la gauru, amuto vikara mulimuli la rova?”

³⁴ Eala moli egite kama koli la tilahi tetala, la vuhula oio la gauru egite vikara maie “Ere ge muga etatou?”

³⁵ Tio, e Iesus goio pou otalo, eia tola vikapopo egiteu, eia goio veia giteu mago “Mai isasa tamutou eia ge masagea veia ge mamuga, taritigi veia eia ge vibisi moli eia, eia ge mai moli la bilalaha tamutou tomi.”

³⁶ Goio, e Iesus goio tata e guliliki isa bisi soio, eia vimagiri posea kabili tegiteu, eia goio lao roboa, eia veia giteu mago

³⁷ “Egiteu tomi ale masagea veia ge pou mai e tabaragu sesele, taritigi veia egite ge suli egiteu e gulikiliki mai e guliliki bisi ele. Me la tahalo me la tavile ale igo seselea mai ele, eia mai ale suli tai eau. Eala moli eia kama suli moliau, eia suli tai La Tahalo Uru ale baheau somaie.”

*La tahalo ale kama gima e Kraist eia ge sulia
(Luk 9:49-50)*

³⁸ E Ioanes goio veiale Iesus mago “Tahalo la vimari, amite hilo la tahalo isasa, eia abi la vagagari la isamu, eia kumuli tataro la hituhitu ale kama kokora ovola. Eala moli amite mera taroa, la vuhula eia kama tegatou.”

³⁹ Tio, e Iesus koliala mago “Amuto umala mera tataroa. Mai la tahalo isasa ge abi la vagagari la isagu, eia ge igo la golugolu la karutula ovola, la tahalo ale kama ge vulo lou, veia eia ge vikara bareagu,

⁴⁰ la vuhula la tahalo ale kama gima etatou, eia ge suli moli etato.

⁴¹ Eau vei seselea mutou, mai la tahalo isasa ge rovia veia amutou taku, me oio vola eia ge suli amutou bakisi, mai eia ge hiloa veia amuto malehu, me eia ge abia mutou la lalu veia amuto ge liua, tio La Tahalo Uru kama ge vaula leia. Mulimuli eia ge koliala.

*La vulovulo ale kama kokora ale magiri robo la
tautaulailo tegatou
(Matiu 18:6-9; Luk 17:1-2)*

42 “Eia kama taritigi veia la tahalo isasa ge viruru isasa tegiteu bisisi ale roromuliau. Mai isasa ge viruru egiteu bisisi mai ele, eia taritigi veia amuto ge abi isa uru la uati, ge abi la mota, ge kisia, ge pitotoia te la loho la tahalole, amuto ge pigia olau te la tia la utu, eia ge tilomu, la vuhula eia souka ge igo lou la iruru.

43 “Mai la limamu isa ge virurume, eia taritigi veia eme ge koro taroa ge pigia. Eia taritigi veia mai ge la limamu isa ge batu, eala moli eme ge sau tola la mahulila ale sesele, la kaluvula ge ouka. La vuhula, eia kama taritigi veia mai ge la limamu ilua tomi ge taritigi, eala moli eme ge vilua te La Havi Ale Uru la kaluvula ge ouka. [

44 Oio la mautu ale la kirere la liba la kaluvu giteu ge ouka, la kaluvu la havi tai ge ouka.]

45 “Mai la vahamu isa ge virurume, eia taritigi veia eme ge koro taroa ge pigia. Eia taritigi veia mai ge la vahamu isa ge batu, eala moli eme ge sau tola la mahulila ale sesele la kaluvula ge ouka. La vuhula, eia kama taritigi veia mai ge la vahamu ilua tomi ge taritigi, eala moli egite ge pigime sotalo te La Havi Ale Uru la kaluvula ge ouka. [

46 Oio la mautu ale la kirere la liba la kaluvu giteu ge ouka, la kaluvu la havi tai ge ouka.]

47 “Mai la matamu isa ge virurume, eia taritigi veia eme ge suba taroa ge pigia. Eia taritigi veia mai eme ge mata kea galesa, eala moli eme mulimuli ge goio ge pou tigi te la bali La Tahalo Uru. La vuhula, eia kama taritigi veia mai ge la matamu ge ilua tomi, eala moli egite ge pigime sotalo te La Havi Ale Uru la kaluvula ge ouka.

⁴⁸ Oio la mautu ale la kirere la liba la kaluvu giteu ge ouka, la kaluvu la havi tai ge ouka.

⁴⁹ “La Tahalo Uru ge tovo lalai la ilo la valalua me hatavivile tomi, veia la ilo giteu ge taritigi mai la ilali ale la mago vimalamatia.

⁵⁰ La mimila eia la paga ale taritigi te la gulutu la ilali, eala moli mai eia kati mamasi tigi, isa kati koramulia ge igo mamasi loua. Eia taritigi veia la vulovulo mutou ge taritigi mai la ilali ale la mimila vimalamea, amuto ge vipuhi tigi, la pulolou tamutou ge taritigi te la milatalata te La Tahalo Uru.”

10

La vimari te Iesus te la taulaila (Matiu 19:1-12; Luk 16:18)

¹ E Iesus hiliti taro la gale ale eia popou ovola, eia goio te la gale e Iudea, eia taro polo la lalu e Iordan, eia goio te la gale ale loilo. Goio egiteu la valalua me hatavivile usu egite gomai vikapopo oio te Iesus, eia valolo egiteu la merera te La Tahalo Uru. Ale la vulovulole Iesus mai ele, eia vimarimari la valalua me hatavivile te la galeale tomi.

² Goio, egiteu e pariseo isahari goio te Iesus, egite tovo lalai la mari tetala, egite goio tahia mago “Te la vulovulo gatou e Iuda, eia koramulia veia etato ge tou e rutu gatou ka ouka?”

³ E Iesus koli la vikararala tegiteu mago “E Moses eia veia gatou la merera ale mave ovolale?”

⁴ Egite goio koli la tilahi tetala mago “E Moses veia eia taritigi mai egite masagea veia ge tou e

rutu giteu, egite ge kekesi la leta la vipou baala te la taulaila.”

⁵ Eala moli e Iesus hiliti lou, eia goio vikara lou soio tegiteu mago “La vuhula e Moses silahati la vareagila tamutou, eia goio kekesi la merera alele.

⁶ Mai moli ale La Buk Tabu Ale Pala eia veitia veia alaurati te la silokola, ‘La Tahalo Uru vipou la golugolu tomi. Eia vipou egite hatamalemale me egite hatavivile tai.

⁷ Eala, palati kara igoie la tahalo me la tavile ge hele taro e tila girua me tama girua, egira ge goio ge vipou tomi.

⁸ La pulolou te tau me rutula ge isa moli.’ Egira kati mai ale ilua, egira isa moliti.

⁹ La taulaila tomi La Tahalo Uru kisitia, isa kamati koramulia ge lube loua.”

¹⁰ Goio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite goio te la luma isasa, goio egite tahi muli loua la vuhu la vimari tetala te la taulaila.

¹¹ E Iesus veia giteu mago “Mai la tahalo isasa eia ge tou e rutula, ge puli polo la tavile isasa, tio la tahalo ale, eia igo gegeruti la taulaila tegira me rutula. La tahalo ale, eia ruruti.

¹² Mai ge la tavile tai isasa, eia ge tou e haruala, eia ge taulai polo soio te la tahalo isasa, tio la tavile ale, eia igo gegeruti la taulaila tegira me haruala. La tavile ale, eia ruru taiti.”

*E Iesus sagege robo egiteu e gulikiliki
(Matiu 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ Egiteu e hatavivile isahari vahari e latatu giteu soio te Iesus veia e Iesus ge tau la limala oata te la gama giteu ge vibalava egiteu la sagegela

tetala. Eala moli la valalua la vimari te Iesus hiliti, egite goio mera taro egiteu e hatavivile alele.

¹⁴ Tio e Iesus hiloa mai ele, la gabutatalala tetala kama taritigi soio tegiteu la valalua tetala, eia goio veia giteu mago “Egiteu korale, eia taritigi egite bisisi ge gomai taku. Amuto umala mera tataro egiteu, la vuhula la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru eia koramuli sesele la valalua me hatavivile ale mai egiteu e gulikiliki ele.

¹⁵ Eau vei seselea mutou, mai la tahalo isasa eia kama ge laba gele tavu la merera te La Tahalo Uru mai egite bisisi ale laba gele tavuau, la tahalo ale mai ele kama ge goilo te la pulolou la sagegela oio te la bali La Tahalo Uru.”

¹⁶ E Iesus vikara mai ele, eia goio lao robo egiteu e gulikiliki ele, eia tau la limala oata te la gama giteu isasasa, eia veia giteu mago “La Tahalo Uru ge vibalava amutou.”

La vimari te Iesus te la tahalo ale tahola la golugolu usu

(Matiu 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ E Iesus hiliti taro la mautu ale eia pou ovola, eia so sosoko moli la tuluga tetala, la tahalo isasa hari soio tetala, eia toto tulu sotalo, eia veiale Iesus mago “Tahalo kokora, la rova sesele eau ge igoa veia eau ge sau tola la mahulila ale sesele, ale la kaluvula ge ouka?”

¹⁸ Goio, e Iesus koli la tilahi tetala mago “Umala eme totoi eau ‘Tahalo kokora’, la vuhula La Tahalo Uru moli sekela taritigi.

¹⁹ Eme roviti la merera te La Tahalo Uru: Umala bilibili; umala igo gegegeru la taulaila; umala

pakalikali; umala eme ge veipala la merera la visigologolola te la tahalo isasa; umala tutugologolo la valalua me hatavivile te la ilabi la golugolu tegiteu; eme ge togo e tilamu me tamamu.”

²⁰ Goio, la tahalo ale eia veiale Iesus mago “Tahalo la vimari, la merera tomi alele eau roromuli tomitia palati te la bibisigu karati igoie.”

²¹ Tio e Iesus loloa mai ele, eia goio mata tavu loua, eia gogoa, eia veiala mago “Eala moli la paga isa moli eme so savelea. Taritigi veia eme ge abi la golugolu taume tomi, ge vaharia soio tegiteu la valalua la iloto veia egite ge lotoa, eme ge abi la mani tomi alele, eme ge suli egiteu la tahalo la savelela ovola. Mai eme ge igo seselea mai ele, tio taume ge la tilalau ale taritigi oata te la ilo la lage. Eme ge suli kaluvu egiteu, eme ge gomai tilimuliau.”

²² Eala moli la tahalo ale, eia loloa mai ele, eia ilo buruko sesele, eia abia goio tuga taro e Iesus, la vuhula eia la tahalo la vuliti.

²³ Tio, e Iesus goio mata tavu egiteu la valalua la vimari tetala, eia veia giteu mago “Egiteu la tahalo la vuliti, egite ge vavala pepeho pasi te la goilola te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru.”

²⁴ Tio egiteu la valalua la vimari tetala, egite karutu la merera tetalale. Eala moli e Iesus goio vei loua giteu mago “Amuto latatugu, eia vagari pasi veia etato ge goilo te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru.

²⁵ Mai la kamel isasa eia veia ge tovo lalai veia ge polo te la mata la lili la silahia, ale ge vagari tetala. Eala moli mai la tahalo la vuliti ge veia

ge tiroro soilo te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru, ale ge vagari pepeho sesele tetala.”

26 Eala moli la valalua la vimari tetala, egite karutu sesele la merera tetalale, egite goio tahia mago “Mai ge mai ele, ere ge koramulia ge sau tola la mahulila ale sesele?”

27 Tio, e Iesus goio mata tavu egiteu, eia veia giteu mago “Eia sesele, la valalua me hatavivile tomi egite kama koramulia ge sau tola la mahulila ale sesele te la vagagarila moli tegiteu lou, eala moli La Tahalo Uru eia koramulia ge igo la papaga tomi, eia moli ge vimahuli egiteu.”

28 Eala moli e Pita goio hiliti, eia veiale Iesus mago “Hiloa, amite hiliti taro moliti la papaga tomi tamiteu tomi, amite mulimulitime!”

29 Eala moli e Iesus goio baoli louala mago “Eau vei seselea mutou, mai isasa masagea ge suliau veia eia ge veipala la valolo ale taritigi, me oio moli ovola eia ge tuga taro la luma tetala, ge tuga taro tai egiteu e tabarabarala, e hatavilevilela, e tatilala, e tatamala, e latatula, la mahuma tetala tai,

30 La Tahalo Uru ge koliala la golugolu usu pepeho. Mai la luma, e tabarabarala, e hatavilevilela, e tatilala, e tatamala, e latatula, la mahuma tai. Eia ge koliala te la imamala moli aleie. Eala moli egiteu ale igogolu mai ele, egite ge gabu tai la iligiligi ale uru, eala moli te la imamala ale mulimuli, egite ge sau tola la mahulila ale sesele, la kaluvula ge ouka.

31 La vuhula la valalua me hatavivile usu, egite pou la balavala igoie, egite mulimuli ge pou la

mahelala. Me usu tegiteu ale pou moli te la savelela igoie, egite mulimuli ge pou la balavala.”

La itolu la merera te Iesus ale eia veia eia ge peho eia ge mahuli rivu lou

(Matiu 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² E Iesus mite me la valalua la vimari tetala tatuga te la gauru, egite veia ge goio e Ierusalem, e Iesus mamuga egiteu. Eala moli la gabutatalala tegiteu la valalua la vimari tetala marapa, me egiteu la valalua me hatavivile ale tilimuli egiteu, egite taga, la vuhula egite veia la valalua la gima soukama ge bili e Iesus oio e Ierusalem. E Iesus puli egiteu la valalua la vimari tetala soio, egite sekela moli pou gale, eia goio veipalea giteu la iligiligi ale ge guvi tetala.

³³ Eia veia giteu mago “Hiloo, igoie etato ge goata e Ierusalem tegiteu la gima taku, egite ge lao tola e Latu La Tahalo, egite ge sugu taroau soio tegiteu la mulugaluga tegiteu e pris mite me la tahalo la mari, egite ge vimagiriau te la vigagiala, egite ge viputumulia veia ge biliau.

³⁴ Egite ge sugu taroau soio tegiteu la valalua ale kama la maratatila e Iuda, egite ge mera bareagu, egite ge kavurasi voluau, ge kumamasiau, egite ge bili pehoau, la haro itolu ge polo, eau ge mahuli rivu lou.”

E Iakob me Ioanes masaga la pulolou la mulugaluga

(Matiu 20:21-28)

³⁵ Goio, e latule Sebedi ilua, e Iakob me Ioanes, egira goio te Iesus, egira veiala mago “Tahalo la

vimari, amila veia ge kakame isa la paga, eme kama ge vitoua milua.”

³⁶ Tio e Iesus tahi egirua mago “Amula masagea veia eau ge suli amulua mave?”

³⁷ Egira goio veiala mago “Mulimuli mai eme ge pou te la vagagarila taume, eia taritigi veia eme ge vauru amilua veia isa tamilua ge pou te la galemu e gata, me isa ge pou te la galemu e meru, eme ge vauru amilua mai ele.”

³⁸ Goio, e Iesus koli la merera tegirua, eia tovo mulia girua veia eia ge lapu la gabutatalala tegirua te la iligiligi tetala me la pileho tetala. Eia goio veia girua mago “Amulua kama rovi tigi la paga ale amula kakea. Mave, amula ge koramulia ge liu tai te la kap la iligiligi ale eau ge liu ovola? Amula koramuli tai la iligiligi ale eau ge ligi ovola? Amula koramuli tai la vuluhi ale egite ge vuhiau ovola?”

³⁹ Eala moli, egira kama abi tigi la masova la merera te Iesus, egira goio koli bulalahu la tilahi tetala mago “Ee, amila koramulia.”

Goio, e Iesus veia girua mago “Ioge, la kap ale eau ge liula, amula tai ge liu ovola, me la vuluhi tai ale egite ge vuhiau ovola, egite ge vuhi tai amulua ovola, amula ge gabu la iligiligi ale uru pepeho.

⁴⁰ Eala moli eia kama la paga taku veia eau ge toi isasa veia eia ge pou te la galegu e gata, veia isa lou ge pou te la galegu e meru, ouka. La Tahalo Uru moli ge hilovi amutou veia ge vibalava amutou te la pulolou ale uru mai ele.”

⁴¹ Goio, egiteu e tabarabara girua ale savulu sasa, egite loloa mai ele, egite igo totolo e tau me tari ele, e Iakob me Ioanes.

⁴² Eala moli e Iesus tola vikapopo egiteu soio tetala, eia veia giteu mago “Amuto rovia la vulovulo giteu ale pou te la maligoma, egiteu la mulugaluga tegiteu vipou egiteu te la viputumulila ale vagari pepeho, me egiteu la uru giteu tai viligiligi tai egiteu la valalua me hatavivile tegite.

⁴³ Eala moli la vulovulo mutou eia kama ge mai ele. Mai isasa ge masagea veia eia ge urua mutou, taritigi veia eia ge mai moli la bilalaha tamutou tomi.

⁴⁴ Mai isasa ge masagea veia eia ge la mulugaluga tamutou, taritigi veia eia ge mai moli la bilalaha ale bisi sesele tamutou tomi.

⁴⁵ Amuto ge vibisi amutou mai ele, la vuhula eau la uru mutou, eau la bilalaha moli tamutou ele. Eau e Latu La Tahalo, eau kama guvi omai te la maututula veia la valalua me hatavivile ge suli eau, eau gomaini moli veia ge suli egiteu, veia ge sugu taro la mahulila taku veia ge rou rivu lou egiteu usu ale pou te la uluvale Satan.”

E Iesus vimatagaga la mata kea isasa la isala e Batimeas

(Matiu 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Mulimuli e Iesus mite me la valalua la vimari tetala goio guvi oio la mautu e Ieriko. La valalua me hatavivile usu pepeho tai vitilimuli vikapopo legiteu te la gauru. Egite hiliti taro e Ieriko, egite goio poga la tahalo isasa, la isala e Batimeas, e tamala e Timeas, eia popou te la pepe la gauru. E

Batimeas ele, eia la mata kea, eia kama igogolugolu, eia kakaka moli la valalua veia egite ge sulia te la pulolou la mata keala tetala.

⁴⁷ Eala moli e Batimeas loloa veia e Iesus la tau Nasaret eia loio, eia goio tolea, mago “Iesus, eme tubule Devit ele! Eme ge gogoau!”

⁴⁸ Goio, egite usu ga mera taroa veia eia ge pou makovu, eala moli eia tola susuku moli mago “Eme tubule Devit ele, eia taritigi veia eme ge gogoau!”

⁴⁹ Tio, e Iesus goio magiri, eia veia giteu mago “Amuto tolea somai la tahalole.”

Tio egite tola la mata keale mago “Eme balavati! Hiliti, e Iesus tolatime!”

⁵⁰ Tio, eia hiliti harari moli, eia piligi taro la kairobola tetala, eia goio te Iesus.

⁵¹ Tio, e Iesus goio tahia mago “Eme masagea veia eau ge sulime mave?”

Goio, la mata keale veiala mago “Tahalo uru, eau masagea veia ge la matagu ilua ge mata pulala.”

⁵² Tio, e Iesus goio veiala mago “Ioge, eme mahuliti, la vuhula eme tautaulailo seseleti taku veia eau koramulia ge vimahulime. Eme ge tuga.” Tio oio moli ovolale la matala ilua mata pulalatio, la tahalole eia goio mulimuli lou e Iesus te la gauru.

11

E Iesus goilo e Ierusalem mai la mapala isa uru (Matiu 21:1-11; Luk 19:28-40; Ioanes 12:12-19)

¹ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite tuga goio hagagaviti la mautu uru e

Ierusalem, egite sibitala oio la mautu ilau e Betpage me Betani, hagagavi moli te la vai la gove e Oliva. E Iesus baha taho lua la valalua la vimari tetala,

² eia veia girua mago “Amulua ge goio te la mautu ale hagagavi moli ele, ge sivuti isasa e donki ale so tutubu, egite vuvu tolatia, eia oiole magirigiri, eala moli e donki ele, isasa souka pou lalai ovola. Amula ge goio ge lubea, amula ge tateagu somai.

³ Mai isasa ge tahi amulua mago ‘Amula ge vagoveia?’, amula ge veiala mago ‘La Uru e Iesus masagea, eia ge sae muga ovola, kama ge tabaa eia ge baha rivu lou amilua, amila ge tata rivu loua somai taume.’ ”

⁴ Goio, egira tuga goio hilo e donki ele, eia oio magirigiri hagagavi te la gauru, egite vuvu tolatia oio te la sosole la luma. Egira tuga goio lubea.

⁵ Egiteu ale oio magirigiri, egite tahi egirua mago “Amula ge lubea ge vagoveia?”

⁶ Tio egira goio veia giteu la vikararala ale e Iesus veitia girua. Goio egite loloa mai ele, egite veia girua mago “Taritigi.”

⁷ Egira goio lube molia e donki ele, egira tatea soio te Iesus. Egira goio rara la kairobola tegirua oata la pogala, e Iesus goio pagi sae soata ovola.

⁸ Tio la valalua me hatavivile usu goio avatia la kairobola tegiteu otalo te la gauru, isahari tai goio vali moli la halala la obu, egite avea otalo te la gauru veia e Iesus ge polo tataho ovola.

⁹ Goio, la valalua me hatavivile isahari mamuga, isahari mulimuli, egite kakusa, mimimi, egite tatola maie:

Taritigi pepeho!
 La tahalo ale, eia guvi
 te la igogolu te La Tahalo Uru.
 La Uru ge vibalavea!

¹⁰ Eia ge la uru gatou
 mai e tubu gatou e Devit pala.
 Taritigi pepeho soata te La Tahalo Uru!

¹¹ Goio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite goio guvi oio e Ierusalem, egite goilo te la luma la lotu. E Iesus mata galilili, eia hilo la golugolu tomi oilo vola. Eala moli la paga maulaviti, egite goio hiliti taro lou la mautu e Ierusalem ele, egite goio te la mautu bisi e Betani.

*E Iesus igo totolo la obu
 (Matiu 21:18-19)*

¹² Mai galigeli e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite loio la mautu e Betani, e Iesus vitolo.

¹³ Eia goio hilo isa la obu ale mai la keme, eia masagea veia ge logoala isa la vavuala veia ge alia, eala moli ouka, la galagalala moli usu, la vavuala ouka, teale la imamala la vuluala souka.

¹⁴ Tio e Iesus goio igo totolo la obu ele mago “Kara igoie kara mulimuli eme kati ge vavua lou, ge ouka viruruti!” Tio eia vikara mai ele, me egiteu la valalua la vimari tetala loloa.

*E Iesus kumuli taro egiteu ale lotoloto oilo te la luma la lotu
 (Matiu 21:12-17; Luk 19:45-48; Ioanes 2:13-22)*

¹⁵ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala egite guvi oio e Ierusalem, egite goilo la luma la lotu. E Iesus goilo, eia kumuli taro la valalua ale

vilotoloto oilole. Eia goio vulo tugu la poro la iloto tegiteu ale gigigi la mani, eia vulo tugu tai la pulolou tegiteu ale vilotoloto la malumalu.

¹⁶ Eia goio mera taro egiteu veia egite umalati ge bolebole la golugolu tomi soilo la lumale.

¹⁷ Eia veia giteu mago “La merera te La Tahalo Uru eia maie ‘La luma taku eia la luma la kilaka te la valalua me hatavivile tomi.’ Eala moli amuto igotia mai la luma tegiteu la valalua la pakalila.”

¹⁸ Goio, egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, vikapopo legiteu la tahalo la mari, egite loloa, egite papaa la gauru ale mave veia egite ge bili e Iesus ovola. La vuhula egite ilo ruru, teale la valalua me hatavivile usu karutu te la vimari te Iesus.

¹⁹ Goio la paga maulaviti, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite tuga taro muga e Ierusalem, egite goio la mautu isasa, egite mavutao.

Mai la kilaka tegatou ge sesele, etato ge hilo sesele la mapala

(Matu 21:20-22)

²⁰ Mai galigeli te la kavikoki bisi, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite beu loua soio e Ierusalem. Egite hilo lou la obu ale alalavi e Iesus igo totoloa. La obu ale eia kali sululuti.

²¹ Tio e Pita hiloa eia gabutatala rivu lou la merera te Iesus alalavi, eia goio veiale Iesus mago “Tahalo uru, male la obu ale alalavi eme mera taroa, eia kali sululuti!”

²² Goio, e Iesus veiala mago “Eia taritigi amuto ge tautaulailo sesele te La Tahalo Uru.

²³ Sesele, mai la tahalo isa eia ge mera tavu la gove aleie, eia ge veiala mago 'Eme ge hiliti, eme ge magiri olau la mago', tio La Tahalo Uru ge suli sesele la pagale. Eala moli la tahalo ale, eia umala ge ilo lalua. Mai eia ge tautaulailo sesele te La Tahalo Uru, la masasagala tetalale eia ge puru sesele.

²⁴ Eau vei seselea mutou, mai la paga isa ale amuto ge kaka La Tahalo Uru ovola, me amuto ge tau seselea la ilo mutou, tio amuto ge sau tola sesele la mapa la kilaka tamutou.

²⁵ Mai amuto ge magiri te la kilaka me la tahalo isa eia igoti la iruru isa soio taume, eia taritigi veia eme ge vimavulaha taro muga leia la iruru tetala ale eia igotiamu. Mai ge mai ele, e Tama mutou tai ale oata la ilo la lage, eia ge mavulaha taro la iruru tamutou.].

²⁶ Mai amuto kama ge vimavulaha egiteu e tabarabara mutou mai ele, e Tama mutou tai oata la ilo la lage, eia kama ge mavulaha taro la iruru tamutou.].”

Egite tahi e Iesus te la vuhu la viputumulila tetala

(Matiu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ E Iesus mite me la valalua la vimari tetala egite guvi lou oio e Ierusalem, egite goilo la luma la lotu. Tio egiteu la mulugaluga tegiteu e pris vikapopo legiteu la tahalo la mari, vikapopo tai legiteu e ururu, egite tomi goio te Iesus.

²⁸ Egite tahia mago “La igogolu tomi ale eme igoa, ere veiamu ge igoa? Eme soioge veia eme ere?”

²⁹ Goio, e Iesus veia giteu mago “Eau tai ge tahi amutou la tilahi isasa. Mai amuto ge koli la tilahi taku, eau tai ge veia mutou te la vuhu la viputumulila taku ale eau igogolugolu ovola.

³⁰ La tilahi taku eia maie: Ere baha e Ioanes veia eia ge vuhi la valalua me hatavivile? La Tahalo Uru bahea uka la tahalo la vovo moli bahea? Amuto ge koliagu somai.”

³¹ Goio, egite goio vitahi baololi legiteu maie “Mai etato ge koliala mago ‘La Tahalo Uru baha e Ioanes’, tio eia ge tahi rivu lou etatou mago ‘Me ilava amuto kama lolo vulai tavua?’

³² Eala moli mai etato ge koliala veia la vuluhi e Ioanes eia la paga te la vovo moli, la kilolila ale eia kama ge taritigi.” Egite veia mai ele la vuhula egite taga la valalua, teale la valalua usu gabu tikumuti e Ioanes, egite veia eia la bilalaha sesele te La Tahalo Uru.

³³ Tio egite goio koliale Iesus mago “Amite kama rovia.”

Tio, e Iesus goio vei rivu loua giteu mago “Ealale, eau tai kama ge veipalea mutou la vuhu la viputumulila taku ale eau igogolu ovola.”

12

La vikarara la tilovo te la valalua ale kama baumuli tigi la mahuma la vaen

(Matiu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Goio, e Iesus tovo mulia giteu la valalua me hatavivile, eia veia giteu mago “La tahalo isasa eia galu la mahuma la vaen, eia goio bigomu roboa. Eia gula tai la muli la vaen la uati, veia eia ge toa perepere la vavua la vaen oilo vola, veia

mulimuli eia ge sigili la bulula. Eia goio tigi tai isa la kale la pahutula oata veia ge lago robo la mahumale. Tio eia goio loto la valalua ale egite ge baumuli la mahuma tetalale, mulimuli eia tuga goio te la gale isa malau.

² Goio te la imamala la vulua la vaen, eia goio baha isa la bilalaha tetala soio tegiteu la valalua ale baumuli la mahuma tetala, eia masagea veia eia ge abi bakisi la mapa la mahumale.

³ Eala moli egite lao tola la bilalahale, egite kue gegerua, egite goio baha taro molia, eia kavelevele moli.

⁴ Goio mulimuli e taho la mahuma eia baha taro lou isa lou soio, eala moli egite gali la gamala, egite kulumai vuloa.

⁵ Goio, mulimuli e taho la mahuma baha taro lou isa, eala moli egite bili pehoa. Tio mulimuli eia baha taro lou egiteu la bilalaha tetala usu, eala moli egite goio kue isahari, isahari tai egite bili peho egite.

⁶ “Eala moli la bilalaha isa lou soloio, ale e latule taho la mahuma, la riau. Goio mulimulito e taho la mahuma baha e latulale soio tegiteu, eia vikara maie mago ‘Soio ge egite ge togo e latugu.’

⁷ “Eala moli egiteu ale baumuli la mahuma, egite goio viputumulia maie ‘Soio ge la tahalole ge abi la golugolu tomi te tamala, ia? Taritigi etato ge bilia, mulimuli etato ge balava la mahuma te tamala.’

⁸ Tio egite goio sau tolea, egite bili pehoa, egite goio pigia sogala la poke la bigomu, eia tabulitio, koratio.”

⁹ Goio, e Iesus goio tahi rivu lou egiteu mago

“Mave, e taho la mahumale, eia ge kolia giteu mave? Eia ge goio ge sulu tomi egiteu, me la mahumale eia ge abia giteu la valalua ale isapolo.

¹⁰ Amuto kama gigi lalai bakisi la merera te La Buk Tabu Ale Pala, ale eia veia maie:

La sosole ale la valalua la tiligi la luma piletia,
egite hilovi tarotia,
igoie la sosole ale, eia maiti la sosole magiri
ale sau tola la tikumu la luma tomi.

¹¹ La Uru igoti la pagale,
etato hiloa veia eia taritigi pepeho sesele.”

¹² Goio, egiteu la mulugaluga tegiteu e pris mite me egiteu la tahalo la mari, egite lolo la merera ale, egite masagea veia ge lao tola e Iesus, la vuhula egite rovia veia eia ubi seseleti legiteu la vikarara la tilovo alele. Eala moli egite taga la valalua me hatavivile, egite goio hiliti taro moliti e Iesus, egite goio tuga.

Egiteu e pariseo tahi e Iesus te la piligi la takes soio te Sisa

(Matiu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Mulimuli egiteu la mulugaluga baha egiteu e pariseo isahari vikapopo me egiteu la valalua te Herod isahari soio te Iesus veia egite ge rara la merera tegiteu mai la vuo veia egite ge vitilo e Iesus oio vola.

¹⁴ Tio, egite goio rara la merera soio tetala mago “Tahalo la vimari, amite rovia veia eme la tahalo ale sesele, eme kama makovu taitali amiteu la mulugaluga isasa. La vikararala taume eia isa moli somai tamiteu la valalua tomi. La vikararala taume isa moliti, eme veipala sekela moli la merera te La Tahalo Uru ale sesele. Tio

amite masagea veia ge tahi lalaime la tilahi isa maie: Eia koramuli taia veia etatou e Iudea ge pigi la mani soio te Sisa, ka ouka?”

¹⁵ Goio, e Iesus rovia veia egite masagea veia ge vitiloa, eia goio veia giteu mago “Ilava amuto tovo lalai eau mai ele? Abiagu isa e kina oiole, eau ge hiloa.”

¹⁶ Goio, egite goio abi isa e kina soio tetala, eia goio tahi egiteu mago “Ale la halulu lere me la kekesi tai oio vola tere?”

Goio, egite koliala mago “Ale la halulule Sisa, la mulugaluga tegatou.”

¹⁷ Tio, e Iesus goio veia giteu mago “La paga ale te Sisa, taritigi amutou ge abi rivuale Sisa, me la paga ale te La Tahalo Uru, taritigi amuto ge abi rivua La Tahalo Uru.”

Goio, egite loloa mai ele, egite karutu, egite isa kati vikara.

Egiteu e sadiusi tahi lalai e Iesus te la mahuli rivula

(Matiu 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ La haro isasa egiteu e sadiusi isahari goio te Iesus. La vimari isa tegite la valaluale, egite veia mai la tahalo ge peho, eia kamati ge mahuli rivu lou. Egite goio tahi e Iesus mago

¹⁹ “Tahalo la vimari, alaurati e Moses kekesi la merera isa maie ‘Mai la tahalo isa ge peho taro e rutula, e latu girua ouka, tio e tarila ge puli loua, ge savu e latu girua, ge igo la kilolile tuala ale pehoti.’

²⁰ Tio e tau me tari taho vitu oio, e tua giteu puli muga la tavile isa, goio eia peho taroa, egira kama savu isa e latu girua.

²¹ Tio mulimuli la iluala puli lou la tavilele, goio eia tai peho taroa, e latu girua ouka. Tio la itolula igo loua mai ele.

²² Tio mai moli ele egiteu tomi ale taho vitu ele, egite peho taro tomi la tavilele, e latatu giteu tomi ouka. Mulimulito vola la tavile tai peho.

²³ Ioge, amite ge tahime, mulimuli mai egiteu ele ge mahuli rivu lou, la tavilele eia ge e rutu lere sesele? La vuhula egite taho vitu tomi ele pulitia.”

²⁴ Tio, e Iesus goio kolia giteu soio mago “Amuto kama rovi bakisi la merera te La Buk Tabu, amuto kama rovi bakisi la vagagarila te La Tahalo Uru tai, eala amuto vikara bulalahu mai ele.

²⁵ Te la mahuli rivula ale mulimuli, la taulaila ge oukati. Egite ge pou moli mai egiteu la angelo ale oata te la ilo la lage.

²⁶ Eala moli la vimari tamutou ale amuto veia egiteu ale pehoti kamati ge mahuli rivu lou, eau ge vikara bakisi te ale. Soio ge amuto soukama gigi la merera te La Buk Tabu ale e Moses kekesia, la veimulipolola te la popopo la obu ale kaha, ia? Te la veimulipololale, La Tahalo Uru veiale Moses maie ‘Eau La Uru te Abraham, eau La Uru te Isak, eau La Uru te Iakob.’

²⁷ Egiteu ele kama peho, ouka, la kalulu giteu oio mahulihuli moli. La Tahalo Uru eia La Uru giteu ale la kalulu giteu mahuli, eala amuto visigolo sesele pasi te la vimari tamutou!”

*La merera te La Tahalo Uru ale muga sesele
(Matiu 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Tio, la tahalo la mari isasa, eia goio loloa e Iesus mite me la valalua alele, egite oio visusukula la merera. Eia loloa e Iesus eia koli

tataho la merera tegiteu e sadiusi, eia goio tahi e Iesus mago “Mave, la merera te La Tahalo Uru ale mave eia muga sesele te la merera tomi ale eia veitia gatou ovola?”

²⁹ E Iesus koli la tilahi tetala mago “La merera ale muga sesele eia maie ‘Amutou la valalua me hatavivile e Israel, amuto ge loloa somai! La Tahalo Uru, La Uru gatou, eia sekela moli uru.

³⁰ Etato ge masaga tavu sesele La Tahalo Uru, La Uru gatou, etato ge masaga tavu seselea te la tia gatou tomi, te la kalulu gatou tomi, te la gabutatalala tomi tegatou, te la vagagarila tomi tegatou isasasa tai.’

³¹ Me la ilua la merera te La Tahalo Uru tavu etatou, eia maie ‘Etato ge gogo egiteu e tabarabara gatou tomi mai moli etato ge gogo rivu lou etatou.’ La merera isa oukati lou ge uru te la merera ale iluale.”

³² Goio, la tahalo la mari ele goio veiale Iesus mago “Tahalo la vimari, la merera taume ele eia sesele, La Tahalo Uru sekela moli eia uru, isa oukati lou uru mai eia.

³³ Eia sesele, etato ge masaga tavu seselea, te la tia gatou tomi, te la gabutatalala tomi tegatou, te la vagagarila tomi tegatou isasasa tai. Etato ge gogo tai egiteu e tabarabara gatou, mai etato ge gogo rivu lou etatou. Mai etato ge mulimuli la merera ale iluale, ale la vulovulo ale taritigi pepeho, eia muga te la vaabila tomi ale etatou e Iuda vitikumumu la lotu tegatou ovola.”

³⁴ Goio, e Iesus loloa veia eia koli tataho la merera tetala mai la tahalo la mari sesele, eia goio veiala mago “Hagagavi moliti eme ge goilo

te la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru.” Tio egiteu tomi ale oiolo, egite taga taroti e Iesus, egite kamati tahi loua isa la tilahi.

*E Kraist uru, e Devit bisi tetala
(Matiu 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ E Iesus popou oilo la luma la lotu, eia vimari la valalua me hatavivile tomi, eia goio tahi giteu mago “Ilava sesele egiteu la tahalo la mari egite veia e Kraist eia bisi me e Devit uru, veia e Kraist ge toila ‘pupu’?”

³⁶ La vuhula alaurati La Kalulu La Marokala eia pou te Devit, me oio vola e Devit goio kekesi la merera ale maie:

La Tahalo Uru eia vikara soio te La Uru taku mago

‘Eme ge pou omai te la baligu, te la galegu e gata,

kara te ale eau ge vipou egiteu la gima taume otalo te la uluva la vahamu, eme ge soa kuru egiteu.’

³⁷ Oio te la mererale, e Devit moli eia toila e Kraist ‘La Uru taku’, eala moli mai e Devit ge e tubule Kraist mai amuto veia, mave sesele eia ge gabutalea veia eia bisi moli me e Kraist eia uru tetala?”

*La pakakasala tegiteu la tahalo la mari
(Matiu 23:1-36; Luk 20:45-47)*

La valalua me hatavivile usu lolo la merera te Iesus, egiteu sagege sesele ovola.

³⁸ E Iesus goio vimari egiteu maie “Amuto ge vibaumuli amutou tegiteu la tahalo la mari te la viputumulila te Moses. Egiteu masaga pasi ge lavalava malalau sotalo, egite masaga pasi la

valalua me hatavivile ge laharoa giteu te la tia la mautu.

³⁹ Egite masaga pasi tai veia ge pou mamuga te la mata la valalua oilo la luma la lotu, egiteu masaga tai la pulolou la uru mamuga te la mata giteu la valalua ale pou te la ilali.

⁴⁰ Egite masaga tai ge vikaluvu pasi la golugolu tegiteu e hatavivile la baharu. Egite lapu malalau la kilaka tegiteu, eala moli la kilaka tegiteu la golu bulalahu moli. La Tahalo Uru ge vilai sesele egiteu.”

*La vaabila te la baharu soio te La Tahalo Uru
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Goio, e Iesus goio pou oilo la luma la lotu hagagavi moli te la tilalau la mani, eia hilo egiteu la valalua me hatavivile, egite pipigi la mani soio te la tilalau ele. Egiteu la tahalo la vuliti, usu tegiteu pigi la mani ale uru sesele.

⁴² Eala moli e maura la baharu isa gomai, eia pigi la uati ilua moli tegiteu e Iudea, mai moli e toea isasa.

⁴³ Goio e Iesus hiloa mai ele, eia goio tola vikapopo egiteu la valalua la vimari tetala, eia veia giteu mago “Eau veia seselea mutou, la baharu ele, eia pigiti la mani ale uru pepeho, la vaabila tetala eia uru te la vaabila tegiteu la valalua me hatavivile tomi ale egite pigia.

⁴⁴ La vuhula egiteu ale tahola la mani uru, egite pigi moli la gege la mani tegiteu bakisi, eala moli e maura la baharu ele, eia savele sesele la mani, eia pigi tomitia ale bakisi eia taholea, me maura la mani bakisi oukati lou te la iloto la ilali tetala.”

13

*E Iesus vikara matagaga veia egiteu la gima ge lobe la luma la lotu oio e Ierusalem
(Matiu 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Goio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite tuga taro la luma la lotu, la tahalo la vimari tetala isasa, eia goio veiala mago “Tahalo La Vimari, hilage, eme hilo la lumaluma ururu ale egite tigila la uatati ale marasa! Egiteu taritigi pasi!”

² Eala moli e Iesus goio koli la merera tetala mago “Egiteu la lumaluma ururu alele, mulimuli egiteu la valalua la gima ge lobe taro tomi molia, la uatati oio vola kamati ge vitabuli tatalu lou.”

*La iloburukola me la iligiligi ge sibitala
(Matiu 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Mulimuli e Iesus goio pou oata la gove e Oliva, eia mata sotalo te la luma la lotu ale uru, goio e Pita, e Iakob, e Ioanes, me Andrew, egite goio tetala, egite tahi kokovua la tilahi isasa mago

⁴ “Eme ge veia miteu, la paga ale eme veitia miteu ovola, eia ge sibitala gaisa? Amite ge rovia mave?”

⁵ Tio, e Iesus veia giteu mago “Amuto ge vibaumuli amutou tegiteu la tahalo la visigologolola, egite souka ge viruru amutou.

⁶ La valalua usu ge guvi, egite ge toi la isagu soio tamutou veia egiteu e Kraist, la bilalaha te La Tahalo Uru, me egite ge viruru la valalua me hatavivile usu mai ele.

⁷ Mai mulimuli amuto ge lolo la tilali la ruruga me la rere la ruruga tai ge tali, amuto umala

ge karutula, la papaga tomi mai alele, egite ge sibitala pala muga, eala moli la tapasi la maututula eia ge souka.

⁸ La maratatila isahari ge hiliti tavu la maratatila isapolo, egite ge vaubi. La gale isa ge hiliti tavu la gale isa lou, egite ge vaubi. Te la baa isahari e malugulugu ge umu, la vitolola tai ge uru, eala moli alele eia ge mai moli la siloko la iligiligi la piligo, eia kama ge kaluvu hari.

⁹ “Amuto ge baumuli tigi amutou, egiteu la gima taku ge sugu taro amutou soio te la viputumulila, egite ge kue amutou oilo la luma la lotu, egite ge vimagiri amutou te la mata giteu la mulugaluga, teale amutou taku. Ge mai moli ele, amuto ge veipala la valolo ale taritigi soio tegiteu.

¹⁰ La maratatila tomi egite ge lolo pala muga la valolo ale taritigi, tio mulimuli ge la tapasi la maututula.

¹¹ Mai egite ge lao tola amutou, ge vimagiri amutou te la vigagiala, amuto umala ge ilo rururu, veia amutou la merera ouka ale amuto ge veia giteu. Amuto ge veipala moli la merera ale La Tahalo Uru ge abia mutou. La vuhula, kama ge amutou ale ge vikara, La Kalulu La Marokala eia moli ge vikara.

¹² “La valalua me hatavivile isahari, egite ge sugu taro egiteu e tabarabara giteu, veia egiteu la gima taku ge bili egite. Isahari tai ge sugu taro e latatu giteu veia egiteu la gima ge bili egite. E latatu giteu ge hiliti ge sugu taro e tatama giteu me tatila giteu tai, veia egiteu la gima ge bili peho egiteu.

13 La valalua me hatavivile usu ge gima amutou, la vuhula amutou taku, eala moli mai isasa ge magiri vagari moli kara te la tapasi la maututula, tio La Tahalo Uru ge vibalavala la mahulila ale sesele, la kaluvula ge ouka.

La iligiligi ale uru sesele ge sibitala
(*Matiu 24:15-28; Luk 21:20-24*)

14 “Mulimuli amuto ge hilo la puigolo isa uru ale kama kokora, mai la tahalo, egite ge vimagiria oilo te la luma la lotu. La iruru ale, eia tikumu sesele, la pagale, eia kama kokora viruru. Mai amuto ge hiloa mai ele, amuto ge rovia veia eia kama ge tabaa, la maututula tomi ge sululu.” (Mai isa ge gigi la merera aleie, taritigi eia ge rovi tigi la masovala.) “Tio te la haro ale egite ge igo la pagale, eia taritigi egiteu ale oio la gale e Iudea, egite ge hiliti ge hele soata la goegove.

15 Mai la tahalo isasa ge pou ogala la matabala la luma tetala te la haro alele, eia umala ge tiroro soilo veia ge abi la golugolu tetala, eia ge hele moli.

16 Mai tai la tahalo isasa eia orivo vulalai, eia umala ge beu tavu loua la kairobola tetala ale eia tau taroa.

17 E maura miteu e hatavivile ale savulatu te la haro alele, me egiteu e hatavivile tai ale visususu e latatu giteu la pepeso, egite kama koramulia ge hele.

18 Taritigi amuto ge kaka veia la viligilale eia kama ge sibitala tavu amutou te la leavala la maigi.

19 La vuhula la imamalale ge kama kokora sesele, pala te la siloko la vipoupoula te La Tahalo

Uru karati igoie, la valalua me hatavivile kama ligi mai ele, mulimuli tai la iligiligi isa kama ge uru mai la iligiligi alele.

²⁰ Mai La Uru kama ge barautu botoa la viligilale, isa kama ge mahuli utu. Eala moli La Uru eia hiloviti isahari oio tegiteu veia eia ge suli egiteu, eia ge barautu boto la iligiligi ele, la vuhula eia gogo egiteu.

²¹ Mai te la haro alele la tahalo isa eia ge veia mutou mago ‘Male ge, ale e Kraist!’ me ‘Hilola, e Kraist oiola!’ tio amuto ge rovia veia egite visigolo.

²² Egiteu la tahalo la visigologolola isahari ge guvi ge veia egiteu e Kraist, me isahari tai ge guvi ge veia egiteu la bilalaha te La Uru. Egite ge igo la irovilala me la golu la karutula isahari tai, la vuhula egite masagea veia ge tutugolo egiteu ale La Uru hiloviti egite, egite veia ge viruru egiteu la valalua te Kraist mai ele.

²³ Tio amuto ge baumuli tigi amutou, la vuhula eau vei matagagatia mutou pala muga te la tovolalaila tomi ale ge sibitala.

*La guluvi te Latu La Tahalo
(Matiu 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴ “Mulimuli la iligiligi alele ge kaluvu, la mata la haro me la taio ge kuma,

²⁵ egiteu la matatabu ale oata te la mori ge paru sotalo, la mori oata ge malugu bebebe.

²⁶ Tio te la haro alele egite ge hilo e Latu La Tahalo eia ge sibitala loata te la tuluvu la mori, eia ge vagari sesele, eia ge marasa pepeho.

²⁷ Tio eia ge baha egiteu e angelo veia egite ge puli vikapopo la valalua me hatavivile ale eia hiloviti egiteu. Egiteu ale lomuli, loale, loilo, lolau, egiteu tomi ale loio te la igaga la magasa tomi, eia ge puli egiteu soio tetala.

La vimari te la obu ale taro eia goio tutuvu rivu lou
(*Matiu 24:32-35; Luk 21:29-33*)

²⁸ “Etato ge vimari bakisi te la obu ale ge taro. Mai eia ge taroti eia ge tutuvu rivu lou, tio amuto ge rovia veia eia mahatiti, la leavala kaluvuti.

²⁹ Tio mai moli ele amuto ge hilo la papaga ale eau veitia mutou ovola eia ge sibitala, tio amuto ge rovia veia e Latu La Tahalo, eia hagagaviti, eia ogala moli la matapiro.

³⁰ Eau vei seselea mutou, amutou la tuvu ale igoie, isahari tamutou soukama ge peho, la papagale ge sibitala.

³¹ La mori me la magasa ge kokovu, eala moli la merera taku kama ge kokovu.

E Iesus veia etato ge raragi tigi te la guluvi tetala
(*Matiu 24:36-44*)

³² “La tahalo isa kama ge rovi la haro ale eau ge guvi ovola, me la mata la haro tai ovola. Egiteu la angelo tai oata te la ilo la lage, egite tai kama ge rovia. E Latu La Tahalo Uru tai kama ge rovia, e Tete moli sekela eia rovia.

³³ Amuto ge vibaumuli, amuto ge lago tataho, la vuhula amuto kama rovi la guluvi te Latu La Tahalo.

³⁴ Ale eia ge mai la tahalo isa ale eia tuga taro la mautu tetala ge goio la gale isapolo, eia veia giteu la valalua tetala veia egite ge vibaumuli tigi la golugolu tetala tomi ale oio la mautu. Eia goio tabari legiteu la igogolu tegiteu isasasa, eia goio tola taroa la tahalo isa veia eia ge vibaumuli la luma tetala.

³⁵ “Tiele, eau vimari amutou mai ele veia amuto ge lago tataho, la vuhula amuto kama rovia veia gaisa e taho la luma ge guvi. Eia ge guvi te la maulavi, uka te la logo uru, uka te kou, uka ale la paga mamagati eia ge guvi?”

³⁶ Tio amuto ge pahutu tigi, eia kama taritigi veia e taho la luma ge guvi, eia ge vikarutu robo amutou, eia ge hilo vuti amutou oio mamavuta moli.

³⁷ Tio la merera alele, eia koramuli la valalua me hatavivile tomi. Taritigi amuto tomi ge raragi tigi te la guluvi taku.”

14

Egiteu la mulugaluga la lotu viputumulia veia ge bili e Iesus

(Matiu 26:1-5; Luk 22:1-2; Ioanes 11:45-53)

¹ La haro ilua moliti soloio, egiteu e Iuda ge pou te La Ilali La Poloselela. Te la ilali alele, egiteu ali la bret ale la is kama visogoa, ale la vulovulo giteu isale. Eala moli egiteu la mulugaluga tegiteu e pris vikapopo legiteu la tahalo la mari, egite paa muli la gauru isasa veia egite ge lao tola kokovu e Iesus veia egite ge bili pehoa.

² Egite vikara mago “Etato umala ge lao tolea te la haro La Ilali La Poloselela, la valalua souka ge vahiliti la vikokuela.”

La tavile isasa tigitaro la lalua la habirila oata te la gamale Iesus

(Matiu 26:6-13; Ioanes 12:1-8)

³ E Iesus pou oio la mautu e Betani oio te la luma te Saimon. La tahalo ale, la vovola pala sereka gegegeru. E Iesus pou alali, tio la tavile isa loio, eia vahari la botol la bulu la obu ale mali vivili, la mapa la lalua alele eia uru pasi. La tavilele goio voropola la botol bisi ele, eia abia goio tigitaro la lalua oata te la gamale Iesus.

⁴ Eala moli la valalua isahari oio hiloa, egite goio vikara ovola maie “Ilava eia tigitaro bulalahu moliti la lalua ele?”

⁵ Mai etato ge vaharia soio tegiteu la valalua la iloto, eia koramulia etato ge abi e kina salatu tolu ovola, veia ge suli egiteu ale pou la savelela.” Tio egite goio igo totolo la tavilele.

⁶ Eala moli e Iesus veia giteu mago “Korati ele. Ilava amutou igo totoloa mai ele? Eia igoti la paga ale taritigi pepeho somai taku.

⁷ La valalua me hatavivile ale pou la savelela, egite ge pou tamutou la haroharo tomi, egite kama ge hiliti taro amutou. Mai isa masagea veia eia ge suli egiteu, eia ge igoa, eala moli hagagaviti eau kamati ge pou vikapopo le amutou.

⁸ La visuli bakisi ale eia koramulia, la tavile alele eia sulitiau ovola. Eia igoti la pagale, eia mai ale raragi mugati la vovogu te la pileho taku.

⁹ Eau vei seselea mutou, oio te la maututula tomi ale egite ge veipala la valolo ale taritigi

ovola, egite ge veipala tai la paga ale la tavile alele igotiagu, la igogolu tetala ge mahuli moli mai ele.”

E Iudas veia eia ge sugu taro e Iesus soio tegiteu la gima

(Matiu 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Goio, e Iudas Iskariot, eia isa tegiteu ale savulusa gete lua la valalua la vimari te Iesus, eia goio tegiteu la mulugaluga tegiteu e pris veia eia ge sugu taro e Iesus soio tegite.

¹¹ Tio egiteu e pris loloa mai ele, egite sagegetio, egite goio vei seseleala veia egite ge lotoa. E Iudas goio paa muli la gauru ale eia ge sugu taro e Iesus soio tegiteu.

E Iesus mite ali La Ilali La Poloselela

(Matiu 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Ioanes 13:21-30)

¹² Tio, ale la siloko la haro ale egiteu e Iuda ge ali la bret ale kama sogo. Te la haro ale, egiteu e Iuda bilibili e latu la sip te La Ilali La Poloselela. Tio egiteu la valalua la vimari te Iesus goio tahia mago “Mave, eme masagea veia amite ge raragiamu La Ilali La Poloselela oiove?”

¹³ Goio, e Iesus goio baha taro taho lua tegiteu, eia goio veia girua mago “Amulua ge goio te la mautu uru. La tahalo isasa ale ababi la baket la lala, eia ge poga amulua, amula ge tilimulia.

¹⁴ Eia ge goio te la luma isasa, me amula ge tahi lalaia e taho la lumale maie ‘La Tahalo La Vimari tamilua baha amilua somai taume. eia veia amilua ge tahime mago: La baa bakisi oio te la luma taume ale koramuli amiteu la mosi ge pou ovola, eia oiove? Amite veia ge ali La Ilali La Poloselela oio vola.’

15 Tio la tahalole ge vahilo le amulua la kapiutu ale uru oata la luma, la poro la ilali oio, la pulolou oio, koramulia etato ge pou te la ilali tegatou ovola. Tio amula ge raragia gatou la ilali oio volao.”

16 Tio, egira tuga goio la mautu uru, egira sivuti la luma ale e Iesus veitia girua ovola, egira goio raragi La Ilali La Poloselela oio volao.

17 Tio, la paga logoti, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala ale savulusa gete lua, egite guvi.

18 Egite goio pou, egite alali. E Iesus goio veia giteu mago “Eau vei seselea mutou, isa oio kabili tamutou ele ge sugu taroau soio tegiteu la valalua la gima. Amila me la tahalo ale, amila vitivu vikapopo.”

19 Egite tomi loloa mai ele, egite ilo buruko sesele, egiteu isasasa goio tahia mago “Eme soio ge veia eau, ia? Eau ale ouka!”

20 Goio, e Iesus kolia giteu mago “Isa moli tamutou ale savulusa gete luale, eiala moli ele amilua vitivu vikapopo.

21 Mai moli ale la Buk Tabu Ale Pala eia veitia, e Latu La Tahalo ge vilua, eala moli e maura la tahalo ale ge sugu taroau mai ele, eia taritigi mai e tilala kama ge pigoa.”

E Iesus mite pou te la tapasi la ilali tetala

(Matiu 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Korin 11:23-25)

22 Egite goio pou vikapopo te La Ilali La Poloselela, e Iesus abi la bret isa, eia vaisale La Tahalo Uru ovola, eia goio tovia giteu la valalua la vimari tetala, eia veia giteu mago “Amuto ge abia, alia, ale la mailigu.”

²³ Goio eia abi isa la kap la vaen, eia vaisale La Tahalo Uru ovola, eia goio abia giteu, egite tomi liua.

²⁴ Eia goio veia giteu mago “Aleie la kاسوبو ale mai la irovilala ale halaba, ale amuto ge rovia veia la merera te La Tahalo Uru me la igogolu taku soio tamutou, eia seseleti. La kاسوبو ge pagegele, eia ge vimahuli la valalua me hatavivile usu.

²⁵ Eau vei seselea mutou, eau kati ge liu lou la vaen kara te ale eau ge liu la vaen ale halaba oio te la bali La Tahalo Uru.”

²⁶ Tio e Iesus veia giteu mai ele, egite goio bau isa la bilau la vaisalela, egiteu bau kaluvu, egite hiliti goio tuga. Egite tuga, egite goio te la gove e Oliva, egite pouo.

E Iesus vei pala mugeale Pita veia eia ge tahi taroa

(Matiu 26:31-35; Luk 22:31-34; Ioanes 13:36-38)

²⁷ Tio, e Iesus veia giteu la valalua la vimari tetala mago “Amuto mulimuli ge taga taroau, mai ale egiteu kekesitia te La Buk Tabu Ale Pala maie:

Eau La Tahalo Uru,
eau ge bili la tahalo la vibaumuli la sip,
la sip tomi ge hele bura.

²⁸ Eala moli eau ge mahuli rivu lou, eau ge mamuga soio e Galilea, amuto ge mulimuli.”

²⁹ Eala moli e Pita goio hiliti, eia veiale Iesus mago “Egiteu tomi ele ge taga tarome, eau moli ge ouka.”

³⁰ Goio, e Iesus baoli louala mago “Eau vei seseleamu, galogo e kukureko souka ge tali la vaka luala, eme ge tahi taroau vaka tolu.”

³¹ Eala moli e Pita giriri vagari mago “Mai egite ge bilime, egite ge bili tai eau, egite ge bili tomi etalua, eau kama ge tahi tarome.” Goio, egiteu tomi la valalua la vimari tetalale, egite goio vei taiale Iesus mai ele.

E Iesus pou te la kilaka oio la malilo e Getesemane

(Matiu 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Goio, e Iesus mite me la valalua la vimari tetala, egite goio la malilo ale egite toila e Getesemane, e Iesus goio veia giteu mago “Amuto ge pou muga bakisi omaie, eau ge pou soiole ge kaka.”

³³ Eia goio puli egiteu ale taho tolu, e Pita, e Iakob, e Ioanes, egiteu tomi ele goio tilimulia soio. Eala moli e Iesus eia ilo buruko sesele, la gabutatalala tetala marapa viruru.

³⁴ Tio eia goio veia giteu mago “Eau ilo buruko pepeho pasi mai ale ge peho. Amuto ge pou omai, ge pou taliau.”

³⁵ Tio, e Iesus goio tuga moli bakisi soio, eia gotalo mavuta lagu tugu. Eia kaka veia mai La Tahalo Uru ge masagea, eia taritigi veia la iloburukola tetala te la mata la haro alele ge hele taroa.

³⁶ Eia kaka e Tamala mago “Tete, eme koramulia ge igo la papaga tomi, eia taritigi eme ge abi taro la iloburukola ale pogati eaue. Eala moli umala ge tilimuli la masasagala taku, ge tilimuli moliti la masasagala taume.”

³⁷ Goio, eia goio beua soio tegiteu la valalua la vimari tetala, eia hilo egiteu, egite oio mavutati. Eia goio veiale Pita mago “Saimon, eme mavuta,

ia? Mave, eme kama koramulia ge pou taliau la mata la haro isa moli, ia?

³⁸ Amuto ge pou ge raragi tigi, amuto ge kaka, la vuhula e Satan souka ge tovo lalai amutou. Soio ge la kalulu mutou vagari, eala moli la vovo mutou kati vagari.”

³⁹ Tio, eia goio kaka lou mai ale igoitio.

⁴⁰ Mulimuli eia goio beu loua soio tegiteu la valalua la vimari tetala, egite mavutati lou, egite mata tutulu pepeho. E Iesus goio palo egiteu, egite mahela pasi, egite isa kama vikara.

⁴¹ Goio, e Iesus goio kaka lou, mulimuli eia goio beu loua soio tegiteu la vaka tolula, egiteu oio mavutati lou. Tio eia goio veia giteu mago “Amuto mavutati lou, ia? Korati ele, la mata la haro guviti ale egite ge sugu taro e Latu La Tahalo soio tegiteu la valalua ale kama kokora.

⁴² Muga, etato ge tuga. Hiloa, la tahalo ale ge veipala eau eia loio sibitalati ele!”

E Iudas sugu taro e Iesus soio tegiteu la valalua la gima

(Matiu 26:47-56; Luk 22:47-53; Ioanes 18:3-12)

⁴³ E Iesus so vikarakara soio tegiteu la valalua la vimari tetalale, e Iudas sibitala robo egiteu. Ale e Iudas eia isa tegiteu la valalua te Iesus ale savulusa gete lua. Eala moli la tala la valalua, egite guvi vikapopo le Iudas ele, egite ababi la voviso me la obobu. Eala moli egite kama guvi bulalahu, egiteu la gima tomi tetala, mai egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, me egiteu la tahalo la mari, me egiteu e ururu tai, egiteu alele baha egiteu somai veia egite ge lao tolea.

⁴⁴ Tio e Iudas vei loho mugatia giteu mago “Amuto ge hilo la tahalo ale eau ge lao roboao, me eiala moli ele. Amuto ge lao tolea, amutou ge sau tola tigia, ge pulia soioe.”

⁴⁵ Goio e Iudas goio sele tavu moli e Iesus, eia veiala mago “Eme la uru taku!” Tio eia goio lao robo e Iesus.

⁴⁶ La valalua hiloa eia lao robotia mai ele, egite goio lao tolea.

⁴⁷ Eala moli la tahalo isa ale magiri hagagavi te Iesus, eia kamu tavu la viso tetala, eia goio barautu taro la gavusa la bilalaha tegiteu e pris isasa.

⁴⁸ Eala moli e Iesus goio veia giteu mago “Amuto guviti ele, amuto ababi la voviso, la obobu veia amuto ge lao toleau mai la tahalo ale vahiliti la vaubila soio te gavman, ia?”

⁴⁹ La haroharo usu etato pou vikapopo oio la luma la lotu, eau vimarimari amutou, amuto kama lao toleau. Eala moli amuto igoa mai ele, me oio vola la merera te La Buk Tabu Ale Pala eia puru seseleti.”

⁵⁰ Eia veia giteu mai ele, egite la valalua la vimari tetala tomi hiliti, egite hele taroa.

⁵¹ Eala moli la hatamalelaba isa eia ga tilimuli e Iesus soio, eia kisi la lavalava ale kakea te la kabilila. Goio egiteu la bilalaha tegite pris sau tolea,

⁵² eia goio hele taro la lavalava tetala, eia hele bulalahu moli.

Egite vimagiri e Iesus te la viputumulila tegiteu e pris

(Matiu 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Ioanes

18:13-14,19-24)

⁵³ Goio, egite vahari e Iesus soio te la mulugaluga tegiteu e pris. Egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, vikapopo me egiteu e ururu, vikapopo tai me egiteu la tahalo la mari, egite tomi ele oio vipou vikapopo.

⁵⁴ Eala moli e Pita tahoale Iesus ebikoka, eia goilo te la bigomu la luma te la mulugaluga tegiteu e pris, eia pou vikapopo me egiteu la valalua la vagari robola tegiteu e pris, eia malulu la havi.

⁵⁵ Egiteu e pris vikapopo tai me egiteu e ururu tomi ele, egite paa muli la valalua isahari ale ge veipala la iruru ale e Iesus igotia, veia egite ge bilia oio vola. Eala moli egite kama sivuti isa la tahalo ale koramulia ge veipala la merera isa mai ele.

⁵⁶ La valalua usu virere taitali moli e Iesus, eala moli la merera tegiteu kama visauru.

⁵⁷ La valalua isahari kakau moliala la visigologola maie

⁵⁸ “Pala amite loloa eia vikara mago ‘Eau ge lobe la luma la lotu ale uru ale egite vimagiria, la haro itolu ge polo, eau ge vimagiri lou isa, eala moli eau kama ge vimagirila la limagu.’ ”

⁵⁹ Eala moli la merera ale egite veia mai ele, eia tai kama visauru.

⁶⁰ Tio, la mulugaluga tegiteu e pris, eia goio magiri te la lagu giteu, eia tahi e Iesus mago “Eme la kiloli la merera isa ouka soio tegiteu, ia? La vuhu la merera ale egite virere talitime ovola, eia soioge mave?”

⁶¹ Eala moli e Iesus makovu moli, eia kama koli la tilahi tetala.

Tio, eia goio tahi lou e Iesus mago “Eme e Kraist sesele? Eme e Latu La Uru Ale Taritigi, e?”

⁶² E Iesus goio koliala mago “Meie, eiau molie. Mulimuli amuto ge hilo e Latu La Tahalo, eau ge pou te la bali La Tahalo Uru oio te la galela e gata, eau ge guvi loata te la tuluvu la mori, eau ge gomai.”

⁶³ Goio, la mulugaluga tegiteu e pris eia loloa mai ele, eia goio sile lou la kairobola tetala lou, la vuhula eia igo totolo sesele. Eia goio veia giteu mago “Etato kama ge tola isa lou la tahalo ale ge veipala la iruru tetala.

⁶⁴ Amuto lolotia eia mera popopoti La Tahalo Uru. Amuto gabutatala mave?”

Goio, egiteu e ururu tomi loloa mai ele, egite goio veia la iruru tetala oio, koramulia egite ge bilia ovola eia ge peho.

⁶⁵ Isahari tegiteu goio kavurasi volua. Egite avu robo la matala, egite goio kuea, egite tahia mago “Ioge, eme ge vikara matagaga, ere kuetime ele?” Tio egiteu la tahalo la vagari robola te la luma la lotu, egite goio pulia soio, egite lubi vuloa.

E Pita tahi taro e Iesus

(Matiu 26:69-75; Luk 22:56-62; Ioanes 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Eala moli, e Pita pou ogala te la ilo la bigomu la luma. La tavile isasa, la bilalaha te la mulugaluga tegiteu e pris, eia goiole,

⁶⁷ eia hilo e Pita eia malulu la havi. Goio la tavilele mata tavua, eia veiala mago “Eme tai, pala eme pou vikapopo le Iesus la tau Nasaret.”

⁶⁸ Eala moli e Pita goio tahi taro, eia vei mago “Ouka, eau kama rovi la tahalo ale eme veveiale.” Eia veiala mai ele, eia goio gali sogala, eia goio magiri te la mata la bigomu la luma, goio e kukureko tali la mulugala.

⁶⁹ La tavilele goio hilo lou e Pita, eia susukuala, eia goio veia giteu la valalua ale magiri hagagavi ele mago “Eia sesele, la tahalo aleie, eia oilo moli tegiteu ele.”

⁷⁰ Eala moli e Pita loloa mai ele, eia goio tahi taro lou.

Goio, tabaa bakisi, la valalua isahari ale magiri hagagavi te Pitale, egite goio veiala mago “Eia sesele, eme la tahalo isa tegiteu ele, la mautu taume e Galilea.”

⁷¹ Tio e Pita loloa mai ele, eia goio vikara vagari sesele, eia veia giteu mago “Sesele oata, eau kama rovi la tahalo ale amuto veveiagu ele. Mai eau ge visigolo amutou, La Tahalo Uru ge biliau.”

⁷² Eala moli eia so giririri mai ele, e kukureko goio tali lou la vaka luala. Tio e Pita loloa mai ele, eia goio gabutatata rivu lou la merera ale e Iesus pala veiala, ale eia veia maie mago “E kukureko souka ge tali la vaka luala, eme ge tahi taroau vaka tolu veia eme kama rovi eau.” Tio e Pita goio gabutatata rivu lou la merera te Iesus aleie, eia ilo buruko pepeho sesele, eia talitio.

15

Egiteu tutuale Iesus soio te Pailat
(*Matiu 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Ioanes 18:28-38*)

¹ Tio hagolo mamaga mai galigeli te la kavikoki bisi, egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, vikapopo legiteu e ururu, me egiteu tai la tahalo la mari, me egiteu a kansel tegiteu e Iuda tai, egite tomi ele goio viputumuli muga e Iesus, veia ge vimagiria te la vigagiala oio te Pailat. Tio egite goio kisia, egite tatea soio, egite goio tutua soio te Pailat.

² E Pailat goio tahia mago “Mave, eme la uru giteu e Iuda, ia?”

Goio, e Iesus koliala mago “Ee, eia mai moli ale eme veitiale.”

³ Tio, egite la mulugaluga tegiteu e pris hiliti, egite ubi le Iesus la merera usu.

⁴ Tiele e Pailat goio tahi loua mago “Eme la kiloli la merera isa ouka, ia? Hiloa, egite ubibi leme la merera usu!”

⁵ Eala moli e Iesus kamati koli lou isa la merera, me e Pailat eia gabutatala papai lou ovolale.

E Pailat baha egiteu veia egite ge katu tola e Iesus te la tauvalautu

(Matiu 27:15-26; Luk 23:13-25; Ioanes 18:39-19:16)

⁶ Tio, te la pougolu La Ilali La Poloselela, te la leavalavala tomi, e Pailat ge lube isasa la tahalo ale egiteu e Rom kapi roboa. La valalua ge toi isa la tahalo ale egite masagea, tio e Pailat ge lubea giteu.

⁷ Tio te la leavala alele, la tahalo isasa pou te la luma la kilisi, la isala e Barabas. E Barabas mite me la valalua isahari, egite pala vahiliti la vaubila soio te gavman, egite bili peho isahari la valalua, e gavman kapi robo egiteu.

⁸ Tio la valalua me hatavivile usu, egite hiliti tavu e Pailat, egite kakea veia eia ge igo loua mai ale pala eia igigoa, veia eia ge lubea giteu isasa la tahalo ale pou te la luma la kilisi.

⁹ Goio, e Pailat koli la merera tegiteu mago “Soioge amuto masagea veia eau ge lubea mutou la uru mutou e Iuda, ia?”

¹⁰ La vuhula eia rovia veia egiteu la mulugaluga tegiteu e pris, la tia giteu kamati taritigiale Iesus, me oio vola egite tutuala somai tetala.

¹¹ Eala moli egite la mulugaluga tegiteu e pris karasuku la valalua me hatavivile veia egite ge kaka e Pailat veia eia ge lubea giteu e Barabas.

¹² Tio, e Pailat goio vei rivu loua giteu mago “Me mave te la tahalo ale amuto toia veia eia la uru mutou e Iuda?”

¹³ Goio, egite tola vagari soata mago “Katu tolea te la tauvalautu.”

¹⁴ E Pailat loloa mai ele, eia goio tahi egiteu mago “Ilava? Eia igo la iruru ale mave?”

Eala moli egite goio tola vagari sesele lou soata, egite karasuku pepehoa mago “Katu tolea te la tauvalautu.”

¹⁵ Goio, e Pailat masagea veia ge igo gogoma moli egiteu, eia kama masaga egite ge igo totoloa, eala eia goio lubea giteu e Barabas ele. Tio eia goio piligi e Iesus soio tegiteu la valalua la vaubila veia egite ge kumamasi vulo mugea, veia egite ge katu tolea oata te la tauvalautu.

*La valalua la vaubila lege vahi e Iesus
(Matiu 27:27-31; Ioanes 19:2-3)*

¹⁶ La tete la valalua la vaubila, egite goio puli e Iesus soilo te la bigomu te gavman, egite baha

tavu muga e tabarabara giteu tomi veia egite ge goio ge lege vahi e Iesus.

¹⁷ Egite goio vikai le Iesus la kairobola ale magesegese, egite viri e dahe, egite igo isa e vevea ovola, egite goio taua oata te la gamala.

¹⁸ Egite vaisale gologolo molia mago “Taritigi sesele! Eme la uru giteu e Iuda!”

¹⁹ Goio egite kumamasi la gamala la viro, egite kavurasi volu taia. Egite goio toto tulu otalo, egite togo golo molia mai ele.

²⁰ Egite lege vahia kaluvu, egite goio kai taro leia la kairobola ale magesegese, egite goio vikai lou leia la kairobola tetala, egite goio tatea sogala veia egite ge goio ge katu tolea oata te la tauvalautu.

*Egite katu tola e Iesus oata te la tauvalautu
(Matiu 27:32-44; Luk 23:26-43; Ioanes 19:17-27)*

²¹ La tahalo isasa, la isala e Saimon, eia loio tatuga veia ge goluma e Ierusalem. La tahalole eia loio la mautu e Kirene, eia e tamale Aleksanda me Rupas. Goma egite la valalua la vaubila goio veiale Saimon ele mago “Eme ge bole la tauvalautu te Iesus.”

²² Egite goio puli e Iesus soio te la popoiti isa bisi, egite toila e Golgota. Me la masova la mererale eia maie: La gama la tahalo.

²³ Egiteu isahari ale malelei ele, egite veia ge abiale Iesus la lala vaen bakisi ale egite vuloa vikapopo me la marasin ale ge suli la iligiligi tetala, eala moli e Iesus toua.

²⁴ Goio egite katu tolea oata te la tauvalautu. Egite la valalua la vaubila abi la kairobola me la

lavalava tomi tetala, egite goio vipigi vulo la satu veia ere ge balava la kulikuli ale mave ale mave.

²⁵ Tio, ale la mata la haro ualasiu te la kavikoki ale egite vagoata e Iesus ovola.

²⁶ Oata te la gama la tauvalautu, egite kekesi la iruru ale egite veia eia igoa, egite kekesi la merera maie: ALE LA MULUGALUGA TEGITEU E IUDA.

²⁷ Oio la balile Iesus egite vagoata tai egirua taho lua la tahalo la pakalila, isa te gata, me isa lou te meru.[]

²⁸ Me oio volale la merera te La Buk Tabu Ale Pala eia puru seseleti, ale eia veia maie: Egite ge veia eia la tahalo la iruru.[]

²⁹ Me egiteu ale polo te la gauru, egite goio timuroro, egite lugu la gama giteu, egite vilea mago “Eme veia eme ge lobe la luma la lotu ale uru, veia ge tigi halaba loua la haro ge itolu moli,

³⁰ ioge, taritigi pepeho veia eme ge suli rivu lou eme gageie, eme ge gotalo taro la tauvalautu ele!”

³¹ Goio, egite la mulugaluga tegiteu e pris vikapopo legiteu la tahalo la mari, egite lege vahia, egite vitahi baololi legiteu mago “Eia suli egiteu ale isapolo, eala moli eia kama koramulia ge suli rivu lou eia!

³² Taritigi veia la uru gatou e Iuda ge gotalo taro la tauvalautu ele. Mai eia ge igo mai ele, etato ge rovia veia eia e Kraist sesele, la bilalaha te La Uru.” Me egira taho lua ale egite vagoata egirua vikapopo le Iesus, egira vile gegeru taia.

E Iesus peho

(Matiu 27:45-56; Luk 23:44-49; Ioanes 19:28-30)

³³ La haro hugutolatia, la maligoma uru goio sibilitala, eia pigi robo la babaa tomi, kara te la mata la haro itolu te la maulavi.

³⁴ Tio te la mata la haro itolu ele, e Iesus goio robe vagari oata mago “Eloi Eloi lama sabaktani?” La masova la mererale eia maie: La Uru taku, La Uru taku, ilava eme hele taroau?

³⁵ Tio egiteu isahari ale oio magirigiri, egite goio vei mago “Hiloa ge! Eia tatola e Lias!”

³⁶ Goio, la tahalo isa hari loio, eia abi la pagolu, eia saho la vaen ale ama ovola, eia goio vituria soata te la harele Iesus veia eia ge liua. Goio la tahalole vei mago “Mala, etato ge pou muga, etato ge hilo gabutoa veia e Lias ge guvi ge abi taroa sotalo, ka ouka.”

³⁷ Eala moli e Iesus goio tovosugu, eia goio peho.

³⁸ Tio, la kulikuli ale uru, ale egiteu e Iuda rara valautu robo la ilo la luma la lotu uru ovola, eia masile loata kara otalo.

³⁹ Tio la mulugaluga tegiteu la tete la valalua la vaubila, eia magiri lago roborobo e Iesus, eia hilo e Iesus pehoti, eia goio vei mago “Sesele viruru, la tahalo ale, eia e Lati La Tahalo Uru.”

⁴⁰ Egiteu e hatavivile isahari tai oio magiri malau bakisi loio, egite maleleia. Egiteulae e Salome, e Maria Magdala, me taola tai e Maria ale tilale Ioses me Iakob ale bisi, isahari lou tai oio tegiteu.

⁴¹ Ale pala e Iesus soloio e Galilea, egiteu e hatavivile alele tilimulimulia, egite susulia. Egiteu e hatavivile usu tai oio, ale pala egite me Iesus vitilimuli somai e Ierusalem.

*Egite ulai e Iesus**(Matiu 27:57-61; Luk 23:50-56; Ioanes 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ La paga maulaviti, e Iosep la tau Arimatea eia goio te Pailat. E Iosep ele, eia e kansel isa uru tegiteu e Iuda, eia la tahalo isasa la valalua me hatavivile togoa, me eia tai pou tali la haro ale la pulolou la matagagala te La Tahalo Uru ge guvi. Tio e Iosep goilo te Pailat, eia kama gabutatala la tilaga, eia goio kaka e Pailat la pilehole Iesus. La vuhula galigeli la haro tabu, me eia kama taritigi te la gabutatala tegiteu e Iuda veia la pileho la tahalo ge tili oata te la tauvalautu te la haro tabu.

⁴⁴ E Pailat loloa mai ele veia e Iesus pehoti, eia karutu, la vuhula eia kama tabaa. Goma eia baha tavu la mulugaluga tegiteu la valalua la vaubila, eia goio tahia mago “E Iesus peho seseleti, ka souka?”

⁴⁵ Tio la mulugaluga goio veiala veia e Iesus peho seseleti, e Pailat loloa mai ele, eia goio veiale Iosep mago “Taritigi, eme ge abi la pilehole Iesus.”

⁴⁶ Tio e Iosep goio loto la kulikuli ale kakea, eia goio vagotalo la pilehole Iesus, eia avula la kulikuli ele, eia goio vagoiloa te la lulu isa uru ale egite oli raragitia te la vai la maitete veia ge ulai la pileho oilo vola. La valalua te Iosep goio buli la uati isa uru makapipila, egite goio tau robo la mata la liba ovola.

⁴⁷ Eala moli e Maria Magdala, egira me taola ale e tilale Ioses, egira oio magirigiri, egira lago robo la liba tetala.

*E Iesus mahuli rivu lou
(Matiu 28:1-8; Luk 24:1-12; Ioanes 20:1-10)*

¹ Tio, la haro tabu kaluvuti, mai galigeli e Maria Magdala, me taola ale e tilale Iakob, vikapopo le Salome, egite tomi goio loto la bulu la obu ale mali vivili, egite veia ge abiri la vovole Iesus ovola.

² Tio la paga mamaga te la kavikoki bisi, egite goio te la liba.

³ Egite vitahi baoli legiteu mago “Ere ge buli taro la uati te la mata la liba?”

⁴ Egite vikara mai ele, eala moli egite ga mata soio, egite hilo la uati ele, eia uru makapipila sesele, eia kati tabuli robo lou la mata la liba, eia tabuli galeti.

⁵ Tio egite goilo te la liba, egite hilo la hata-malelaba isasa eia popou te la gale giteu e gata, la kairobola tetala kea lovolovo sesele. Tio egiteu e hatavivilele karutu sesele, egite taga.

⁶ Eala moli la tahalole veia giteu mago “Amuto umala ge karutu. Eau rovia, amuto paa mulimuli e Iesus la tau Nasaret, ale egite katu tolea oata te la tauvalautu. Eia mahuli rivuti lou! Eia oukati omai. Hiloa, ale la mulila moli ale egite vitabilia ovola.

⁷ Taritigi amuto ge tuga ge veia giteu la valalua la vimari tetala, e Pita tai, veia e Iesus eia mamugati soio la gale e Galilea, mulimuli egite ge hiloa oio e Galilea, mai ale pala eia veitia giteu.”

⁸ Tiele, egite hatavivilele goio gali sogala, egite hele. Egite karutu, la vovo giteu pariri, egite goio makovu moli, la vuhula egite taga sesele.

*E Maria Magdala hilo e Iesus
(Matiu 28:9-10; Ioanes 20:11-18)*

[
 9 E Iesus mahuli rivu lou te la kavikoki bisi te la Sade, eia goio sibitala pala muga te Maria Magdala. La tavilele, e Iesus pala kumuli taro la hitu ivitu ale kama kokora loilo tetala.

10 Eia goio veia giteu la valalua me hatavivile ale pala egite vitilimulimuli me Iesus, eia veia giteu veia e Iesus sibitalati tetala. Egite tomi oio pou la iloburukola, egite taitali moli.

11 Eala moli ale e Maria veia giteu veia eia hiloti e Iesus eia mahuli rivuti lou, egite veia eia visigolo.

La valalua la vimari te Iesus ilua hilo e Iesus te la gauru

(Luk 24:13-35)

12 Mulimuli la valalua la vimari te Iesus ilua, egira hiliti taro la mautu uru veia ge goio la mautu isasa. Egira tatuga te la gauru, e Iesus sibitala tavu egiruale, la tirarola isapoloti lou.

13 Egira goio beu rivu loua soio e Ierusalem, egira goio veia giteu e tabarabara girua, eala moli egite veia egira visigolo.

E Iesus sibitala tavu egiteu la valalua tetala

(Matiu 28:16-20; Luk 24:36-49; Ioanes 20:19-23; La Bilalaha 1:6-8)

14 Mulimuli lou e Iesus sibitala lou tegiteu la valalua tetala ale savulusa gete sasa. Egite goio pou vikapopo te la ilali, e Iesus goio sibitala tavu egiteu. Eia igo totolo egiteu, la vuhula egiteu kama tautaulailo bakisi te la merera tegiteu ale hilo pala mugea, ale egite veia eia mahuli rivuti lou.

¹⁵ Eia goio veia giteu mago “Amuto ge goio te la maututula tomi ge veipala la valolo ale taritigi soio tegiteu la valalua me hatavivile tomi.

¹⁶ Mai isasa ge tautaulailo te la merera tamutou, amuto ge vuhia, me La Tahalo Uru ge vimahuli seselea. Eala moli mai egite kama ge tautaulailo te la merera tamutou, egite ge vilua te la haro la viputumulila te La Uru.

¹⁷ Mulimuli la vagagarila taku ge pou tegiteu ale roromuli la merera taku. Egite ge igo la golugolu la karutula ale ge mai la irovilala te la vagagarila te La Tahalo Uru. Egite ge kumuli tataro la hituhitu ale kama kokora, egite ge vikarakara tai te la mererera isapolo ale halaba.

¹⁸ Egite ge sau tatola e taive ale bilibili te la lima giteu. Mai tai egite ge liu la lalu la bilili ale mai la bulu la matagu, egite kama ge pehola. Mai egite ge sau tegiteu ale lea, egite ge mahuli lou.”

*La Tahalo Uru puli e Iesus soata te la ilo la lage
(Luk 24:50-53; La Bilalaha 1:9-11)*

¹⁹ E Iesus, La Uru gatou, eia veia giteu la merera tomi alele kaluvu, goio La Tahalo Uru pulia soata te la ilo la lage, eia goio pou sesele te la gale La Tahalo Uru e gata.

²⁰ Tio giteu la valalua la vimari te Iesus, egite tuga goio te la galegale tomi, egite valolo la valalua me hatavivile. La Uru igogolu vikapopo legiteu, eia vitikumu la merera tegiteu la golu la karutula usu, la valalua me hatavivile hiloa.]

Nakanai New Testament
The New Testament in the Nakanai Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nakanai long Niugini
copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nakanai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Nakanai New Testament

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

20a3f259-5054-5f5e-b9c6-5d62fbd1e74c